

Vervolgonderzoek Tarieven voor burger en ondernemer

De stadsdelen vergeleken

juni 2009

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Vervolgonderzoek Tarieven voor burger en ondernemer

De stadsdelen vergeleken

juni 2009

Voorwoord

Hierbij heb ik het genoegen u ons vervolgonderzoek naar de gemeentetarieven, in het bijzonder de tarieven voor bouwvergunningen, te mogen aanbieden. Dit onderzoek is een vervolg op het in januari 2007 gepubliceerde onderzoek *Tarieven voor burger en ondernemer*. In dat rapport deed de rekenkamer in totaal 5 aanbevelingen aan alle stadsdelen samen, gericht op verbeteringen in het functioneren bij de berekening en de bepaling van de tarieven. Daarnaast deed de rekenkamer een groot aantal aanbevelingen voor elk van de betrokken stadsdelen afzonderlijk.

Ongeveer twee jaar na publicatie onderzocht de rekenkamer hoe de dagelijks besturen uitvoering hebben gegeven aan de aanbevelingen uit ons onderzoek. In dit rapport presenteren wij onze bevindingen en conclusies.

Tarieven die gemeenten de burger en ondernemer in rekening brengen zijn een veel besproken onderwerp in de gemeenteraad en in de stadsdeelraden. Waarop is de hoogte van die tarieven bepaald en waarom betalen burgers en ondernemers voor gelijksoortige dienstverlening in het ene stadsdeel meer dan in het andere stadsdeel? Vragen als deze hebben ook in de afgelopen periode de gemoederen bezig gehouden.

Met dit vervolgonderzoek willen wij de stadsdeelraden ondersteunen in het beoordelen van de hoogte van de tarieven en de wijze van kostentoe rekening en informeren over de voortgang van de maatregelen die naar aanleiding van ons eerste onderzoek zijn aangekondigd.

Voor dit rapport heeft de rekenkamer een beroep gedaan op de ambtenaren financiën en vergunningen van de stadsdelen. De rekenkamer dankt allen die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek.

Het onderzoeksteam bestond uit: mevrouw drs. D. van der Wiel en de heer drs. J. van Leuken (projectleider).

dr. V.L. Eiff
directeur Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Inhoud

1	Inleiding	13
2	Rekenkamerrapport uit januari 2007	15
2.1	Samenvatting rapport van januari 2007	15
2.2	Aanbevelingen in het rapport van januari 2007	19
2.3	Bestuurlijke reacties op rapport van januari 2007	22
3	Behandeling rapport in de stadsdeelraden	43
3.1	Behandeling stadsdeelraden	43
3.2	Portefeuillehoudersoverleg financiën	44
3.3	Conclusies	46
4	Stand van zaken aanbevelingen	47
4.1	Aanbevelingen voor alle stadsdelen	47
4.2	Aanbevelingen per stadsdeel	58
5	Conclusie uitvoering aanbevelingen	75
6	Bestuurlijke reacties en nawoord	79
6.1	Bestuurlijke reacties	79
6.2	Nawoord	83
Bijlage 1	Gesprekken	87

Samenvatting

Op 26 januari 2007 heeft de rekenkamer het rapport *Tarieven voor burger en ondernemer* gepubliceerd. Het rapport bevat in totaal 5 aanbevelingen voor alle stadsdelen samen, gericht op verbeteringen in het functioneren. Daarnaast deed de rekenkamer een groot aantal aanbevelingen voor elk van de betrokken stadsdelen afzonderlijk.

In het rapport van januari 2007 onderzocht de rekenkamer de tarieven van de stadsdelen voor een groot aantal vergunningen. De rekenkamer concludeerde dat de tarieven van onder andere bouwvergunningen, ligplaatsen en drank- en evenementenvergunningen tussen de stadsdelen onderling sterk verschilden. Bovendien constateerde de rekenkamer dat het tarief dat burgers en bedrijven betalen voor bouwvergunningen niet samenhangt met de kosten die de stadsdelen hiervoor maakten, noch met de opbrengsten of de kwaliteit van de dienstverlening.

Ongeveer twee jaar na de publicatie van het rapport onderzocht de rekenkamer hoe de dagelijks besturen van de stadsdelen en de stadsdeelraden uitvoering hebben gegeven aan de aanbevelingen uit het rapport van 2007. In dit vervolgonderzoek presenteren wij onze bevindingen.

Conclusies in 2007

De rekenkamer concludeerde dat er grote verschillen waren in de tarieven die de stadsdelen hanteren. Vooral de tarieven voor kapvergunningen van bomen, ligplaatsen voor woonboten, voor evenementenvergunningen, winkeluitstallingen en huwelijksvoltrekkingen lieten grote verschillen zien tussen de stadsdelen. Voor een kapvergunning van 25 bomen bijvoorbeeld betaalde de burger of ondernemer in Bos en Lommer en Slotervaart niets; in De Baarsjes moest de burger hier ruim € 966 voor betalen. Als je op vrijdag om 14:00 uur wilt trouwen, kostte dit in Zuidoost circa €140 en in Oud-West €400.

Ook bij de bouwvergunningen, de grootste bron van opbrengsten voor de stadsdelen uit tarieven, constateerde de rekenkamer grote verschillen. Zeeburg was het duurste stadsdeel; Slotervaart hanteerde de goedkoopste tarieven. De tarieven van het duurste stadsdeel waren minstens 4 à 5 keer zo hoog als de tarieven van het goedkoopste stadsdeel voor de diverse bouwvergunningen, zoals de aanleg van een dakkapel, een uitbouw of een nieuwbouwwoning.

De tarieven voor bouwvergunningen bleken niet te worden bepaald door de kosten, die stadsdelen maakten voor de vergunning. Toch wilden de stadsdelen bij de bepaling van hun tarieven zoveel mogelijk kostendekkend werken; tarieven waarbij kosten van dienstverlening door opbrengsten worden gedekt. Alleen Zuidoost en Bos en Lommer hebben tussen 2003 en 2005 kostendekkend gewerkt voor de bouwvergunningen; in de overige zes stadsdelen werd verlies gemaakt op het verlenen van bouwvergunningen.

De doelmatigheid van het verlenen van bouwvergunningen verschilde duidelijk tussen de stadsdelen. De personele kosten per vergunning, alsmede de indirecte kosten (bijvoorbeeld huisvesting) varieerden sterk. Dit wordt mede veroorzaakt door de aanwezigheid of afwezigheid van grote bouwprojecten. In bijna alle stadsdelen ontbraken één of meerdere voorwaarden voor een doelmatige uitvoering zoals een urenregistratiesysteem, een uurtarief, normtijden en inzicht in doorlooptijden. Verder was in drie stadsdelen (De Baarsjes, Oud-West, ZuiderAmstel) de administratieve organisatie niet op orde.

De rekenkamer constateerde dat de stadsdelen de regelgeving voor het toerekenen van kosten aan de dienstverlening niet volledig naleefden, waardoor geen goed zicht was op de omvang van de kosten ervan. Verder voldeden alleen Geuzenveld-Slotermeer en ZuiderAmstel aan de wettelijke eisen voor verantwoording over tarieven.

De rekenkamer deed 5 aanbevelingen voor verbetering. Dit betrof onder andere een goede onderbouwing en toerekening van tarieven, een vereveningssysteem tussen de stadsdelen om verschillen in opbrengsten door grote bouwprojecten te verminderen, een personeelspool om pieken in het werk tussen de stadsdelen op te vangen en het instellen van een fonds om grote schommelingen in de opbrengsten op te vangen. De besturen van de stadsdelen zagen in het rapport aangrijpingspunten voor verbetering. Zij stelden met name te streven naar een spoedige gezamenlijke uniformering van de kostentoe rekeningen.

Bevindingen vervolgonderzoek 2009

Na publicatie van het rapport is het in 5 van de 8 stadsdelen (inclusief Zuidoost) besproken. Alleen in het stadsdeel Zuidoost nam de stadsdeelraad een raadsbesluit aan naar aanleiding van het rapport, waarin de raad instemt met de conclusies en aanbevelingen uit het rapport.

Op 25 april 2007 heeft het portefeuillehoudersoverleg financiën van de stadsdelen ingestemd met het voorstel om de adviezen van de rekenkamer, zoals verwoord in het rapport van 2007, op te volgen. Het portefeuillehoudersoverleg stelde een projectvoorstel op, waarin 2 aanbevelingen van de rekenkamer ('Onderbouw de hoogte van de tarieven' en 'Stel een egalisatiefonds in') zijn opgepakt. Dit heeft geleid tot een rapport 'Vergelijkbare tarieven', dat op 23 januari 2008 is verschenen. Het rapport bevat voorstellen voor uniformering van de tarieven en voor standaardisering van de kostentoe rekening van de tarieven. Centraal staat het voorstel om in alle stadsdelen een uniforme tarieventabel in te voeren. Het rapport bevat ook voorstellen voor de borging van de uniformering van de tarieven en de standaardisering van de kostentoe rekening op middellange termijn. Op grond van het rapport is een gemeenschappelijke raadsvoordracht voor alle stadsdelen opgesteld, die in de meeste stadsdelen in de loop van 2008 is aangenomen; alleen Bos en Lommer deed dit niet. Door in te stemmen met de legesverordening 2009 en de daarin opgenomen uniforme

tarieventabel hebben alle stadsdelen ingestemd met de voorstellen van het portefeuillehoudersoverleg over de tarieven.

In dit vervolgonderzoek is onderzocht in hoeverre de aanbevelingen uit het rapport van 2007 zijn uitgevoerd. Samenvattend komt de rekenkamer hierover tot de volgende conclusies.

Tabel S.1 - Uitvoering van aanbevelingen - stand van zaken maart 2009

Aanbeveling	Bos en Lommer (Bl)	De Baarsjes (dB)	Geuzenveld-Slotermeer (GS)	Oud-West (OW)	Slotervaart (Sv)	Zeeburg (Zb)	ZuiderAmstel (ZA)
<i>Algemene aanbevelingen</i>							
1. Onderbouwing tarieven	√	√	√	√	√	√	√
2. Stel een egalisatiefonds in	√	-	√	-	#	√	-
3. Opbrengstenverevening	-	-	-	-	-	-	-
4. Pool van medewerkers	±	±	±	±	±	±	±
5. Uniforme kostentoerekening	√	±	√	±	√	±	±
<i>Stadsdeelspecifieke aanbevelingen</i>							
6. Bl: Verbeter de toerekening van de indirecte kosten	√						
7. Bl: Maak kruissubsidiëring inzichtelijk	-						
8. Bl: Stel een meerjarenbegroting op	-						
9. Bl: Pas de paragraaf lokale heffingen aan	√						
10. dB: Verbeter de administratieve organisatie omtrent de bouwleges		-					
11. dB: Overweeg een verhoging van de tarieven		*					
12. dB: Pas de paragraaf lokale heffingen aan.		±					
13. GS: Onderzoek de lage doelmatigheid			±				
14. GS: Overweeg een verhoging van de tarieven			*				
15. OW: Koppel de verschillende administraties				#			
16. OW: Verbeter de administratieve organisatie omtrent de bouwleges				±			
17. OW: Voer een goede registratie				±			
18. OW: Pas de paragraaf lokale heffingen aan.				-			
19. Sv: Overweeg een verhoging van de tarieven.					*		
20. Sv: Voor een intern uurtarief in en stel normtijden vast					-		
21. Sv: Pas de paragraaf lokale heffingen aan.					√		

Aanbeveling	Bos en Lommer (Bl)	De Baarsjes (dB)	Geuzenveld-Slotermeer (GS)	Oud-West (OW)	Slotervaart (Sv)	Zeeburg (Zb)	ZuiderAmstel (ZA)
22. Zb: Overweeg de tarieven te laten stijgen om de kostendekkendheid te bevorderen.						*	
23. Zb: Verhoog de kostendekkendheid door de kosten te beperken						-	
24. Zb: Pas de paragraaf lokale heffingen aan.						#	
25. Za: Verbeter de administratieve organisatie							√
26. Za: Voor een intern uurtarief in en stel normtijden vast							±
√ = aanbeveling is geheel of vrijwel geheel in uitvoering genomen ± = aanbeveling is deels in uitvoering genomen # = aanbeveling is nog niet in uitvoering maar het stadsdeel heeft wel de intentie om dit te doen. - = expliciet is aangegeven dat de aanbeveling niet in uitvoering zal worden genomen. * = aanbeveling is door nieuwe ontwikkelingen achterhaald.							

Aanbevelingen voor stadsdelen gezamenlijk

Van de aanbevelingen die door de stadsdelen gezamenlijk konden worden opgepakt zijn de aanbevelingen voor de onderbouwing van de tarieven en de uniforme kostentoerekening het meest ver in uitvoering. Door het portefeuillehoudersoverleg financiën wordt toegezien op de uitvoering hiervan. De stadsdelen hebben besloten tot een uniformering van de tarieven, tenzij stadsdelen op grond van specifieke argumenten hiervan willen afwijken.

De rekenkamer merkt hierbij op dat zij niet heeft gepleit voor volledige uniformering van de tarieven; een betere onderbouwing van de tarieven had ook op andere manieren kunnen worden bereikt. De stadsdelen hebben door hun besluiten gekozen voor uniforme tarieven en gestandaardiseerde kostentoerekening. Zij lijken ook te gaan kiezen voor maximaal 100% kostendekkendheid voor één van de belangrijkste tarieven: de bouwleges. De rekenkamer wijst er op dat het onder deze voorwaarden voor een stadsdeel niet loont om goedkoper bouwvergunningen te gaan produceren dan andere stadsdelen. Immers, goedkoper werken dan anderen leidt bij een uniform tarief tot meer dan 100% kostendekkendheid en dat mag niet. Daarmee staat er een premie op (relatieve) ondoelmatigheid, tenzij een stadsdeel dit als afwijkingsgrond van de uniforme tarieventabel mag aanvoeren en een lager tarief invoert.

Voor het instellen van een egalisatiefonds heeft de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* een voorstel gedaan om dit in alle stadsdelen in te voeren. Door het portefeuillehoudersoverleg financiën is besloten dit voorstel niet over te nemen.

Door de Dienst Milieu en Bouwtoezicht is een project gestart om BWT-personeel te werven dat kan worden ingezet in de gehele stad. Hiermee wordt ook gewerkt aan de vierde aanbeveling van de rekenkamer.

De aanbeveling om de fluctuaties in opbrengsten op te vangen door verevening in te voeren tussen de stadsdelen wordt niet uitgevoerd. Daarmee zijn van de 5 aanbevelingen 4 volledig of deels uitgevoerd en één aanbeveling is door de stadsdelen niet overgenomen.

Aanbevelingen voor stadsdelen afzonderlijk

De rekenkamer constateert dat de aanbevelingen voor de stadsdelen afzonderlijk in wisselende mate zijn uitgevoerd. In stadsdeel Zuideramstel is de aanbeveling uitgevoerd om de administratieve organisatie te verbeteren. Bos en Lommer en Slotervaart hebben hun paragraaf lokale heffingen aangepast.

Voor de aanbevelingen om de administratieve organisatie te verbeteren zijn niet of deels opgevolgd (de Baarsjes, Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West en Slotervaart). Ook is de aanbeveling om de lokale lastendruk in de programmabegrotingen op te nemen niet in alle gevallen opgevolgd (de Baarsjes, Oud-West en Zeeburg).

Bestuurlijke reacties en nawoord vervolgonderzoek

De rekenkamer ontving van de dagelijks besturen van De Baarsjes en Oud-West, alsmede van het portefeuillehoudersoverleg financiën een bestuurlijke reactie op het rapport. Daarin constateren de dagelijks besturen en de portefeuillehouders dat de meeste aanbevelingen zijn uitgevoerd. Het dagelijks bestuur van Oud-West heeft in zijn reactie aangegeven dat het enige aanbevelingen, waarover nog meningsverschillen bestaan tussen de rekenkamer en het dagelijks bestuur, wil voorleggen aan het portefeuillehoudersoverleg financiën.

1 Inleiding

Op 26 januari 2007 heeft de rekenkamer het rapport *Tarieven voor burger en ondernemer* gepubliceerd. Het rapport bevat in totaal 5 aanbevelingen voor alle stadsdelen samen, gericht op verbeteringen in het functioneren. Daarnaast deed de rekenkamer een groot aantal aanbevelingen voor elk van de betrokken stadsdelen afzonderlijk.

De rekenkamer wil de stadsdeelraden informeren over de wijze waarop de dagelijks besturen uitvoering hebben gegeven aan de aanbevelingen in rapporten van de rekenkamer. Daarom onderzoekt de rekenkamer in de regel circa anderhalf à twee jaar na publicatie de wijze waarop deze aanbevelingen zijn opgepakt binnen de gemeente.

In dit vervolgonderzoek staan de volgende vragen centraal:

1. Tot welk resultaat heeft de behandeling van het rapport *Tarieven voor burger en ondernemer* in de stadsdeelraden geleid?
2. In welke mate hebben de dagelijks besturen en de stadsdeelraden uitvoering gegeven aan de aanbevelingen van de rekenkamer?

De rekenkamer is nagegaan hoe het staat met de uitvoering van deze aanbevelingen. De rekenkamer heeft haar oordeel over de wijze waarop en de mate waarin uitvoering is gegeven aan de aanbevelingen gebaseerd op:

- De schriftelijke reactie van de dagelijks besturen en die van de voorzitter van het portefeuillershoudersoverleg financiën op de vraag van de rekenkamer naar de wijze waarop uitvoering is gegeven aan de aanbevelingen in het rapport.
- De documenten die zijn verschenen na publicatie van het rapport *Tarieven voor burger en ondernemer*, en waaruit volgens de stadsdelen blijkt op welke wijze de aanbevelingen ter hand zijn genomen.
- Toelichtende gesprekken met de verantwoordelijk ambtenaren van de stadsdelen.

Deze rapportage start in hoofdstuk 2 met een samenvatting van het rapport van de rekenkamer van januari 2007 en de reactie van de dagelijks besturen daarop. Vervolgens rapporteren we in hoofdstuk 3 over de behandeling van het rapport in de stadsdeelraden.

Ten slotte komt in hoofdstuk 4 aan de orde op welke wijze de dagelijks besturen gevolg hebben gegeven aan de afzonderlijke aanbevelingen per stadsdeel.

2 Rekenkamerrapport uit januari 2007

2.1 Samenvatting rapport van januari 2007

Uitkomsten tarieven

Tariefverschillen bouwleges zijn groot

Bij de tarieven voor de bouwleges wordt onderscheid gemaakt tussen de tarieven voor lichte bouwvergunningen, voor reguliere bouwvergunningen (waarbij verschil wordt gemaakt tussen de eerste en tweede fase), tarieven voor bijzondere procedures (zoals de artikel-19 procedure), aanlegvergunningen en sloopvergunningen. Door de rekenkamer zijn de tarieven voor lichte en reguliere bouwvergunningen vergeleken bij verschillende bouwsommen. Dit is ook gebeurd voor de tarieven voor bijzondere procedures en die voor aanleg- en sloopvergunningen.

Ten aanzien van de verschillen in tarieven van de bouwleges concludeert de rekenkamer het volgende:

- *Zeeburg duurste stadsdeel en Slotervaart goedkoopste stadsdeel.* Geen stadsdeel heeft in alle gevallen het duurste of het goedkoopste tarief. Maar van de bij de rekenkamer aangesloten stadsdelen is Zeeburg over de vijftien vergeleken tarieven gezien het duurste stadsdeel en Slotervaart het goedkoopste.
- *Factor 4 à 5 tussen laagste en hoogste tarieven.* De tarieven voor bouwleges lopen tussen de stadsdelen sterk uiteen. Bij elk van de tarieven die door de rekenkamer is onderzocht, is sprake van een verschil van minstens een factor 4 à 5 tussen het hoogste en het laagste tarief. Er zijn ook uitschieters waardoor het hoogste tarief meer dan 25 keer zo hoog is als het laagste tarief: dit betreft het tarief voor de eerste fase bouwvergunning, waarbij wordt bekeken of het bouwplan wel past in de voorwaarden, die vanuit de ruimtelijke ordening worden gesteld.
- *Amsterdamse situatie vergelijkbaar met landelijke situatie.* De hoogste tarieven, die door een stadsdeel worden gevraagd, zijn vergelijkbaar met de tarieven van de duurste gemeente in Nederland. Andersom is het stadsdeel met de laagste tarieven vergelijkbaar met de goedkoopste gemeenten. De tariefspreiding in de stadsdelen is dus bijna even groot als de tariefspreiding in Nederland.

Situatie andere tarieven vergelijkbaar met bouwleges

Ook de andere tarieven die de rekenkamer heeft vergeleken lopen sterk uiteen. De spreiding in deze tarieven is vergelijkbaar met of zelfs groter dan de spreiding van de bouwleges. Vooral de tarieven voor kapvergunningen van bomen, ligplaatsen voor woonboten, voor evenementenvergunningen, winkeluitstallingen en huwelijksvoltrekkingen laten grote verschillen zien tussen de stadsdelen. In een enkel geval is het hoogste tarief bijna 7 keer hoger als het gemiddelde tarief dat de stadsdelen hanteren (de kapvergunning voor 25 bomen in stadsdeel De Baarsjes).

Oorzaken verschillen tarieven bouwleges

1. Verschillen tarieven bouwleges niet verklaard door kosten en opbrengsten

De aanzienlijke verschillen tussen de tarieven voor bouwleges zijn niet te verklaren uit verschillen in de kosten die samenhangen met de uitvoering van de vergunningverlening. Ook zijn ze niet terug te voeren op de opbrengsten, zodat hoge opbrengsten niet automatisch tot lage kosten leiden.

Bij de bepaling van de kosten zijn door de rekenkamer zowel de directe kosten (salarissen) als de indirecte kosten (huisvesting, automatisering, ambtelijke leiding) betrokken. De kosten variëren aanzienlijk tussen de stadsdelen, maar zijn niet in verband te brengen met de verschillen in tarieven. Ook de opbrengsten verschillen tussen de stadsdelen; zij zijn vooral afhankelijk van de omvang van de bouwsommen, die jaarlijks bij de vergunningverlening betrokken zijn.

Omdat de verschillen in tarieven niet te relateren zijn aan verschillen in kosten en opbrengsten gaat de rekenkamer er vanuit dat de verschillen zijn terug te voeren op de wijze waarop de stadsdelen hun tarieven jaarlijks hebben verhoogd, de mate waarin de stadsdelen de kosten van de vergunningverlening gedekt willen zien in de tarieven en het politieke draagvlak voor verhoging van de tarieven.

2. Grootschalige bouwprojecten bepalen opbrengsten; opbrengsten bepalen kostendekkendheid

De kostendekkendheid is de verhouding tussen de opbrengsten en de kosten. Bij tarieven die leiden tot een kostendekkendheid van 50% zijn de kosten 2 keer zo hoog als de opbrengsten en maakt het stadsdeel verlies. Het wettelijke kader bepaalt dat stadsdelen geen winst mogen maken op de tarieven: die mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Dit geldt voor het geheel van alle tarieven in dezelfde legesverordening. Overigens is een stadsdeel vrij om te bepalen welke tarieven in een verordening worden opgenomen en in de bepaling van het aantal verordeningen. De mate van kostendekkendheid van de verlening van bouwvergunningen loopt tussen de stadsdelen sterk uiteen.

Tabel 2.1 - Kostendekkendheid bouwvergunningen 2003-2005

	Opbrengsten 2003-2005 Realisatie (€ 1.000)	Kosten 2003-2005 Realisatie (€ 1.000)	Kostendekkendheid 2003- 2005 (gerealiseerd)
Bos en Lommer	2.353	2.234	105%
De Baarsjes	965	1.279	75%
Geuzenveld-Slotermeer	895	1.733	50%

	Opbrengsten 2003-2005 Realisatie (€ 1.000)	Kosten 2003-2005 Realisatie (€ 1.000)	Kostendeckendheid 2003- 2005 (gerealiseerd)
Oud-West	1.440	4.307	33%
Slotervaart	2.685	2.840	93%
Zeeburg	1.400	2.591	37%
Zuideramstel	1.422	1.938	73%
Zuidoost	5.970	3.012	198%

De opbrengsten over 2003 tot en met 2005 lopen uiteen van bijna €900.000 in Geuzenveld-Slotermeer tot bijna €6 miljoen in Zuidoost. De kosten variëren van ongeveer €1,3 miljoen in De Baarsjes tot ongeveer €4,3 miljoen in Oud-West. De rekenkamer concludeert dat de verschillen in opbrengsten groter zijn dan de verschillen in kosten tussen de stadsdelen. Om die reden bepalen vooral de opbrengsten de verschillen in kostendeckendheid.

De meeste stadsdelen werken bij de bouwleges niet kostendeckend. De kostendeckendheid varieert van stadsdelen die nog niet de helft van hun kosten wisten te dekken (Oud-West, Zeeburg) tot stadsdelen waar de opbrengsten bijna 2 keer zo hoog waren als de kosten (Zuidoost).

De opbrengsten worden op hun beurt vooral bepaald door de aanwezigheid van grotere bouwprojecten in de stadsdelen, zoals in Bos en Lommer, Slotervaart en Zuidoost.

3. Doelmatigheid verschilt tussen de stadsdelen

In de doelmatigheid van de verlening van bouwvergunningen zijn duidelijke verschillen te zien tussen de stadsdelen. Onderstaande tabel geeft een aantal kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van de doelmatigheid weer.

Tabel 2.2 - Overzicht doelmatigheid

	Kwantitatieve aspecten			Kwalitatieve aspecten	
	Totale kosten per fte (in €1.000)	Totale kosten per vergunning (in €1.000)	Vergunningen per fte	Kwaliteit administratieve organisatie	Voorwaarden doelmatige uitvoering
Bos en Lommer	111	8	14	Gemiddeld	Goed
De Baarsjes	216	2	96	Laag	Matig
Geuzenveld-Slotermeer	131	7	19	Hoog	Goed
Oud-West	132	3	43	Laag	Redelijk
Slotervaart	183	8	22	Hoog	Matig
Zeeburg	175	5	33	Gemiddeld-Hoog	Redelijk
Zuideramstel	153	3	50	Laag	Matig
Zuidoost	113	8	15	Gemiddeld	Redelijk

In bovenstaande tabel zijn de totale (directe en indirecte) kosten uitgedrukt in het aantal ambtenaren (fte) dat betrokken is bij het proces van vergunningverlening en het aantal afgegeven vergunningen. Ook is het aantal afgegeven vergunningen uitgedrukt in het aantal ambtenaren.

De kosten per ambtenaar zijn hoog in De Baarsjes, Slotervaart en Zeeburg en laag in Bos en Lommer en Zuidoost. Per vergunning uitgedrukt zijn de kosten in De Baarsjes, Oud-West en Zuideramstel laag. In deze stadsdelen worden veel vergunningen per ambtenaar afgegeven. Dit wordt veroorzaakt door het grote aantal vergunningen voor kleinere bouwwerken. In Bos en Lommer, Slotervaart en Zuidoost zijn de kosten per vergunning hoog. In deze stadsdelen worden per ambtenaar relatief weinig vergunningen afgegeven, omdat er veel grotere bouwwerken zijn gerealiseerd. De vergunningen voor deze bouwwerken zijn complexer en nemen meer tijd in beslag. In 3 stadsdelen is de administratieve organisatie niet voldoende op orde (De Baarsjes, Oud-West, Zuideramstel). In bijna alle stadsdelen ontbreken één of meerdere voorwaarden voor een doelmatige uitvoering zoals een urenregistratiesysteem, een uurtarief, normtijden en inzicht in doorlooptijden.

4. Kostenverschillen zijn ook gevolg van toerekening indirecte kosten

De verschillen in de kosten van de vergunningverlening zijn, naast verschillen in doelmatigheid, toe te schrijven aan de toerekening van de indirecte kosten. Het aandeel van de indirecte kosten in de totale kosten varieert tussen de stadsdelen namelijk van ongeveer 10% (Geuzenveld-Slotermeer) tot bijna 45% (Zuidoost). Verschillen in de wijze van toerekening van de kosten, maar ook de absolute hoogte van de indirecte kosten (als gevolg van bijvoorbeeld de huisvestingskosten van de stadsdeelkantoren) verklaren deze variatie.

Tekortkomingen in de verantwoording van de tarieven

De rekenkamer concludeert dat de stadsdelen niet op alle punten voldoen aan de regelgeving voor de (bouw)leges. Op grond van wettelijke bepalingen dienen de stadsdelen een verordening vast te stellen over het financieel beleid, waarin de grondslagen zijn opgenomen voor de berekening van de tarieven. In de verordeningen op het financieel beleid van de stadsdelen zijn de verplichte onderdelen niet eenduidig opgenomen. In alle stadsdelen bieden ze ruimte voor interpretatie. Op grond van de inhoud ervan is geen beeld te krijgen over de wijze waarop de kosten worden toegerekend en de overhead wordt omgeslagen.

Ook moeten de stadsdelen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in hun begroting en rekening een overzicht opnemen van de diverse heffingen. Dit overzicht dient aan bepaalde eisen te voldoen. Slechts 2 van de 8 stadsdelen (Geuzenveld-Slotermeer en Zuideramstel) voldoen op alle punten aan de eisen uit het BBV. In de overige stadsdelen doen zich op één of meer van de eisen tekortkomingen voor.

2.2 Aanbevelingen in het rapport van januari 2007

Op grond van de bovenstaande conclusies deed de rekenkamer 2 typen aanbevelingen: aanbevelingen die voor alle stadsdelen en specifieke aanbevelingen per stadsdeel.¹ De aanbevelingen volgen onderstaand.

Aanbevelingen voor alle stadsdelen

1. Onderbouw de hoogte van tarieven voor bouwleges

Een transparante onderbouwing geeft duidelijkheid over de hoogte van de tarieven en de verschillen daarin met andere stadsdelen richting de stadsdeelraad en richting de burgers. In een onderbouwing van de tarieven kan de hoogte in relatie worden gebracht met de kosten, de opbrengsten, de kostendekkendheid en het beleid inzake kostendekkendheid.

¹ De rekenkamer deed ook aanbevelingen aan stadsdeel Zuidoost. Aangezien dit stadsdeel geen deel meer uitmaakt van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam wordt het verder in dit rapport buiten beschouwing gelaten.

2. Stel een egalisatiefonds in

Een egalisatiefonds biedt de mogelijkheid om inkomsten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. Gezien de schommelingen in de opbrengsten beveelt de rekenkamer om een dergelijk fonds in het leven te roepen.

3. Verken de mogelijkheden van opbrengstverevening tussen de stadsdelen

Het verschil in kostendekkendheid tussen stadsdelen wordt vooral bepaald door de spreiding van grootschalige bouwprojecten. Als uit wordt gegaan van een meer kostendekkend tarief betekent dit dat burgers (met hun minder omvangrijke bouwaanvragen) meer in rekening wordt gebracht. Dit zal in het bijzonder burgers treffen in stadsdelen zonder grootschalige bouwprojecten. Met een systeem van verevening kan de invloed van opbrengstverschillen tussen de stadsdelen verminderen en kan een duidelijkere relatie ontstaan tussen de tarieven en de kosten.

4. Verken de mogelijkheden om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan

Een andere wijze om de kostenverschillen tussen de stadsdelen en kostenverschillen in de tijd te verminderen, is via een 'pool' van personeel. Stadsdelen met een tijdelijk groter aanbod aan werk vanwege grotere bouwprojecten kunnen andere stadsdelen benaderen voor het tijdelijk inhuren van medewerkers. Dit kan via de creatie van een pool van personeel dat in verschillende stadsdelen inzetbaar is. Fluctuaties in het aanbod van werk worden zo doelmatiger opgevangen.

5. Maak in onderling overleg de toerekening van de indirecte kosten meer uniform

De basis voor een uniforme wijze van toerekening van indirecte kosten is het advies van de ACAM. Dit wordt in 4 stadsdelen reeds toegepast. De rekenkamer beveelt de overige stadsdelen aan dit ook te gaan doen.

Aanbevelingen per stadsdeel

Bos en Lommer

1. Verbeter de toerekening van de indirecte kosten door de loonkosten van de overhead van het stadsdeel daar in op te nemen.
2. Maak kruissubsidiëring inzichtelijk.
3. Stel een meerjarenbegroting op met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid.
4. Pas de paragraaf lokale heffingen aan in zowel de begroting als de rekening aan de eisen van het BBV. Dit betreft in het bijzonder de geraamde inkomsten in de begroting. De rekening dient in overeenstemming te worden gebracht met de voorschriften uit het BBV.

De Baarsjes

5. Breng de administratieve organisatie in orde voor wat betreft de bouwleges. Het gaat dan ondermeer om: een integrale aanpak waarbij de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens, een goede tijdregistratie zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en de invoering van normtijden.

6. Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.
7. Verbeter in de begroting en rekening de paragraaf lokale heffingen bij de geraamde inkomsten, de aanduiding van de lokale lastendruk en de beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Geuzenveld-Slotermeer

8. Onderzoek de oorzaken van de lage doelmatigheid. De rekenkamer heeft geen oorzaak kunnen vinden van de vrij lage doelmatigheid van het stadsdeel. De administratieve organisatie lijkt op orde, terwijl aan een aantal andere voorwaarden voor doelmatigheid ook wordt voldaan. Hierbij kunnen ook de algemene aanbevelingen, die de rekenkamer aan de stadsdelen heeft gedaan, worden betrokken. Normering van werkzaamheden kan een mogelijke oplossing zijn.
9. Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.

Oud-West

10. Koppel de verschillende administratieve systemen aan elkaar: 'systeem bouwvergunningverlening', personele urenregistratie en financieel systeem. Dan pas kan goed bepaald worden voor welke mate van kostendekking het stadsdeel kiest.
11. Breng de administratieve organisatie op orde voor wat betreft de bouwleges. De rekenkamer beveelt hierbij een integrale aanpak aan, waarbij bewaakt wordt dat de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens.
12. Voer een goede tijdregistratie in, zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en de kostendekkendheid van tarieven. Hierdoor kan het stadsdeel betere sturings- en verantwoordingsinformatie opstellen. Dan kan ook daadwerkelijk gestuurd worden op doelmatigheid.
13. Neem in de begroting en rekening in de paragraaf lokale heffingen een passage

Slotervaart

14. Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren. Gezien het verschil in hoogte van de tarieven met de andere stadsdelen is hiervoor ruimte.
15. Stel een egalisatiefonds in om fluctuaties in de opbrengsten op te vangen. Juist in de situatie waarin Slotervaart zich bevindt kan dit een goed hulpmiddel zijn.
16. Voer een intern uurtarief in en stel normtijden vast voor vooral de vergunningen voor kleinere bouwsommen. Dit kan de sturing op de doelmatigheid van de uitvoering verbeteren.
17. Laat de begroting en rekening voldoen aan de eisen aan het BBV. Slotervaart is voor wat betreft de begroting en rekening niet rechtmatig bezig: het houdt zich niet aan wettelijke richtlijnen.

Zeeburg

18. Overweeg de tarieven weer te laten stijgen om de kostendekkendheid te bevorderen. Het stadsdeel krijgt daardoor wel extreem hoge tarieven.
19. Verhoog de kostendekkendheid door de kosten te beperken. Dit betekent dat het stadsdeel doelmatiger zou moeten gaan werken. In vergelijking met andere stadsdelen is daarvoor beperkt ruimte. Wellicht bestaat de mogelijkheid om de kosten van inhuur te verminderen.
20. Geef een aanduiding in de paragraaf over de lokale heffingen van de lokale lastendruk. In deze paragraaf kan meer in het bijzonder worden ingegaan op de opbrengsten en kosten die in verband staan met bouwvergunningen.

Zuideramstel

21. Verbeter de administratieve organisatie voor wat betreft de bouwleges. Hierdoor kan gericht gestuurd worden op doelmatigheid en kan goede verantwoordingsinformatie worden opgesteld.
22. Voer een intern uurtarief in en stel normtijden vast voor vooral de vergunningen voor kleinere bouwsommen. Dit kan de sturing op de doelmatigheid van de uitvoering verder vergroten.

2.3 Bestuurlijke reacties op rapport van januari 2007

De dagelijks besturen gaven na bestuurlijk wederhoor de volgende reacties op het rapport van de rekenkamer.

2.3.1 Bos en Lommer

Naar aanleiding van het conceptrapport voor bestuurlijke wederhoor van het conceptrapport *Tarieven voor burger en ondernemer* hierbij onze reactie.

In algemene zin wil ik mijn waardering uitspreken voor het werk dat Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam met dit onderzoek heeft uitgevoerd. Wat mij betreft is dit onderzoek een goede stap in de richting om te komen tot een meer transparante en toetsbare onderbouwing van de kosten die de basis vormen van de legestarieven in de stad. Vanuit het democratische bestel waarin wij werken moeten de verschillen tussen de tarieven van stadsdelen verklaarbaar zijn, met in achtneming van de individuele positie en politieke keuzes van de stadsdelen.

1. *Onderbouw de hoogte van tarieven voor bouwleges:*
Reactie: Akkoord. Naar mijn mening voldoet het stadsdeel hieraan. Ik nodig de Rekenkamer hierbij uit om mij specifiek aan te geven waar dat in Bos en Lommer nog beter kan.
2. *Verken de mogelijkheden van een systeem van verevening tussen de stadsdelen van opbrengsten uit bouwleges in grote projecten:*
Reactie: Het advies van de rekenkamer om de opbrengsten bouwleges over de stadsdelen te verevenen deel ik niet. De rekenkamer constateert terecht dat de uitgaven voor de grote projecten in een latere fase plaatsvinden. Daarnaast zijn ook

de kosten bij de verschillende stadsdelen verschillend, denk maar eens aan de huisvestingslasten. Het vaststellen van de tarieven en de mate van kostendekkendheid behoort tot de verantwoordelijkheid van de stadsdeelraad en is een politieke afweging. Wel juich ik initiatieven toe om te komen tot het uniform opstellen van de tarieven, zodat de tarieven onderling beter met elkaar vergeleken kunnen worden. Daarnaast zouden centrale richtlijnen met betrekking tot een maximaal % overhead, uurtarieven etc. ook bijdrage kunnen leveren aan een beter tarievenbeleid binnen Amsterdam.

3. *Verken de mogelijkheden om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan.*

Reactie:

Een verkenning van de mogelijkheden om samen te werken, bijvoorbeeld via een pool, past binnen de doelstellingen van het dagelijks bestuur om door middel van samenwerking te komen tot een verbetering van kwaliteit en/of het realiseren van doelmatigheidswinsten. Ik vind de aanbeveling dan ook een interessante gedachte om nader uit te werken.

4. *Maak in onderling overleg de toerekening van de indirecte kosten uniformer*

Reactie: Aanbeveling wordt onderschreven.

5. *Stel een egalisatiefonds in.*

Reactie: Dit punt wordt onderschreven. Het stadsdeel Bos en Lommer hanteert als uitgangspunt dat het totaal aan legesinkomsten niet hoger mag zijn dan de uitgaven. Dit uitgangspunt is meerdere malen vastgelegd in Jaarverslagen, Voorjaarsnota en begroting.² Omdat Bos en Lommer bij voorkeur niet wil starten met een negatieve egalisatiereserve heeft er tot op heden, vanwege de lager dan geraamde inkomsten, geen toevoegingen aan de reserve plaats gevonden. Voeding gaat waarschijnlijk in 2007 plaatsvinden.

² Ref jaarverslag 2003 blz 73 "in principe dienen de leges kostendekkend te zijn voor de uitgaven. De gedachten is om een en ander te egaliseren met toekomstige inkomsten en inkomsten uit het verleden. Omdat geen negatieve voorziening gevormd kan worden dient compensatie in andere jaren plaats te vinden.

Begroting 2006 blz 51: De geraamde legesopbrengsten uit bouw zijn de komende jaren hoog als gevolg van de ten uitvoering gaan van de grote projecten. Tot en met 2012 zal grofweg voor 1,1 miljard euro worden gebouwd. Uit de leges opbrengsten die hieraan gekoppeld zijn moeten in opeenvolgende jaren door vooral bouw en woningtoezicht, brandweer en welstand activiteiten worden verricht. Over de totale periode zullen de opbrengsten en uitgaven in evenwicht zijn. Eventuele vertragingen van projecten hebben dus slechts invloed op het tijdstip van opbrengsten maar niet op de hoogte.

Conclusies specifiek voor het stadsdeel Bos en Lommer (ad § 7.3.1)

1. *Ad kenmerken:* Geen opmerkingen.
2. *Ad doelmatigheid:* De hoge kostendekkendheid waar naar verwezen wordt, wordt niet herkend. Zoals u in uw rapport aangeeft heeft u kosten die zijn opgegeven aangepast omdat u twijfelt aan de hoogte en juistheid van de bedragen. Indien de opgegeven kosten worden gebruikt, is er géén sprake van de enorme kostendekkendheid die u aangeeft voor de jaren 2005 en 2006. Wij stellen het op prijs dat bij een eventuele volgende benchmark wordt overlegd over de bijstelling van de opgegeven bedragen, zodat de gehanteerde bedragen worden herkend en onderschreven.

In meer algemene zin merken wij op dat de benchmark uitgaat van een kostendekkendheid per jaar, terwijl de uitgaven voor een bouwvergunningverleningsproces, zeker in het geval van bouw aanvragen voor grote projecten, in de toekomst en vaak meerjarig zullen plaatsvinden. Dit heeft u niet in uw beschouwing meegenomen.

3. *Ad rechtmatigheid:* De opmerkingen mbt de rechtmatigheid worden ter harte genomen en zullen worden meegenomen in de jaarrekening 2006.

Aanbevelingen specifiek voor het stadsdeel Bos en Lommer (ad § 7.3.1)

1. *Verbeter de toerekening van de indirecte kosten door de loonkosten van de overhead van het stadsdeel daar in op te nemen*
Reactie: Ten tijde van het aanleveren van de gegevens voor de benchmark was een gedeelte van de administratie, als gevolg van de Bos en Lommerpleincrisis, niet goed benaderbaar, waardoor op dat moment niet alle gegevens konden worden geleverd. In het uurtarief worden de indirecte kosten (loonkosten overhead) opgenomen. De gehanteerde verdeelsleutel voor de indirecte kosten is fte's.

Daarmee voldoet naar mijn mening het stadsdeel reeds aan de voorgestelde aanbeveling. Ik nodig de Rekenkamer hierbij uit om mij specifiek aan te geven waar dat in Bos en Lommer nog beter kan.

2. *Maak kruissubsidiëring inzichtelijk*
Reactie: Voor 2006 is kruissubsidiëring begroot voor een bedrag van €350.000. Hiermee wordt een tekort bij de inkomsten publieksdienstverlening gesubsidieerd.
Daarmee voldoet naar mijn mening het stadsdeel reeds aan de voorgestelde aanbeveling. Ik nodig de Rekenkamer hierbij uit om mij specifiek aan te geven waar dat in Bos en Lommer nog beter kan.
3. *Stel een meerjaren begroting op met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid*
Reactie: In de voorjaarsnota 2006 en in de begroting 2006 is een meerjarenbegroting opgenomen. De ervaring met deze begroting in relatie tot

kostendekkendheid en legestartief is echter dat bij vertraging in m.n. grote projecten de bruikbaarheid van deze meerjarenbegroting ter discussie staat. Dit omdat je de legestartieven per jaar vaststelt en grote fluctuaties per jaar voorkomen dienen te worden. De invloed van de grote projecten op de legestartieven is te groot.

4. *Richt een egalisatiefonds in voor de opbrengsten uit de bouwleges. Daarmee kunnen schommelingen in tarieven worden voorkomen*

Reactie: Het stadsdeel heeft een egalisatiereserve in 2006 begroot. Hierover bent u reeds bericht in de reactie van 15 december j.l..

5. *Pas de paragraaf lokale heffingen aan in zowel de begroting als de rekening aan de eisen van het BBV. Dit betreft in het bijzonder de geraamde inkomsten in de begroting. De rekening dient in overeenstemming te worden gebracht met de voorschriften uit het BBV*

Reactie: Daar waar de paragraaf lokale lasten nog verder verbetering behoeft nemen we de aanbevelingen van de rekenkamer over.

Tot slot

Na lezing van het concept-rapport voor bestuurlijk wederhoor, constateren wij dat een aantal opmerkingen uit de reactiebrief van 15 december 2006 op de nota van bevindingen niet is meegenomen. Wij verzoeken u deze punten alsnog in het rapport op te nemen. Het betreft:

- In verband met de ontruiming van het Bos en Lommerplein en daarmee ook van ons stadsdeelkantoor was het lastig, zo niet in sommige gevallen onmogelijk geweest om alle gevraagde gegevens aan u te kunnen leveren.
- Daarnaast willen wij u meegeven dat de vraagstelling niet altijd even duidelijk en voor tweemaal uitleg vatbaar was, waardoor meerdere antwoorden op één vraag mogelijk waren.
- Pagina 21, § 3.1, 2e alinea:
Het Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken geeft niet een aantal gedetailleerde voorwaarden voor bouwwerken en verbouwingen zonder bouwvergunning, maar geeft een aantal voorwaarden waaraan een bouwwerk moet voldoen wil het vergunningvrij zijn.
Verder geldt dat het zij- of achtererf voor niet meer dan 50% mag worden bebouwd en een dakkapel, dan wel dakraam meer dan 0,5 meter boven de dakvoet moeten worden geplaatst.
- Pagina 22, § 3.2, 1^e alinea:
Een aanvraag om een bouwvergunning wordt niet getoetst aan de vereisten uit de monumentenvergunning. Er moet gekeken worden of indien een monumentenvergunning is vereist, deze daadwerkelijk is verleend. Indien dat namelijk niet het geval is, moet de bouwvergunning worden geweigerd.

- Pagina 31, uitvoeringsproces verlenen bouwvergunning:
Algemeen wordt opgemerkt dat het aanvragen van advies (punt 2) pas kan gebeuren indien een aanvraag om bouwvergunning volledig is. Het aanvragen van aanvullende informatie (punt 3) zal dus over het algemeen plaatsvinden voor het aanvragen van advies.

Voor wat betreft punt 4 wordt opgemerkt dat indien een weigeringsprocedure wordt gestart, de eerste fase vergunning niet zal worden verleend. Deze zal namelijk worden geweigerd.

Bovendien volgt in de tweede fase geen nieuwe toetsing aan het bestemmingsplan, dit vindt uitsluitend plaats in de eerste fase.

- Pagina 55 tabel 5.2:
Het kwijtscheldingsbeleid binnen de afvalstoffenheffing is stedelijk beleid. Bos en Lommer houdt zich hieraan VOLGENS DBGA (zie voetnoot): De rijksoverheid bepaalt de normen voor deze regeling. De gemeente Amsterdam verleent alleen kwijtschelding voor heffingen die direct invloed hebben op de woonlasten³.
- Pagina 61, tekst onder tabel 5.7:
Gesteld wordt dat de kostendekkendheid in Bos en Lommer voor de gehele periode 2003-2006 ruim boven de 100% uitkomt en dat deze uitkomst vooral is bepaald door de extreem hoge kostendekkendheid in 2005 en naar verwachting in 2006. Deze stelling moet worden genuanceerd. Als gevolg van het niet kunnen beschikken over alle gegevens zijn de kosten (met name de indirecte kosten) te laag geschat, wat bijdraagt aan een te hoge kostendekkendheid. Daarnaast zijn in de verwachting voor 2006 grote projectmatige bouwplannen meegenomen. Als voor wat betreft deze plannen de planning niet wordt gehaald, en deze plannen daardoor doorschuiven naar 2007, zal er geen sprake zijn van een extreem hoge kostendekkendheid en is het nog maar de vraag of de kostendekkendheid van 2006, 100% is
Bovendien vinden in de aansluitende jaren nog controles plaats. De kostendekkendheid wordt in dit onderzoek bepaald in een kalenderjaar, terwijl de vraag interessanter is of er sprake is van meerjarige kostendekkendheid.
- Pagina 62 §5.4 Aanwezigheid egalisatiefonds
Vanwege de stijging van de inkomsten van de bouwleges door grote projecten en de daaraan gekoppelde uitgaven die in meerdere jaren plaatsvindt, heeft het stadsdeel besloten een egalisatiereserve in te stellen. Deze reserve zou in 2006 worden ingesteld. Echter, vanwege de fasering van de grote projecten zal de voeding van deze reserve niet in 2006, maar in 2007 plaatsvinden.

³ Bron: <http://www.gemeentebelastingen.amsterdam.nl/live/index.jsp?nav=309&loc=4988>

2.3.2 De Baarsjes

Wij hebben met interesse van het conceptrapport van uw Rekenkamer naar de zeer gecompliceerde materie van leges en de toerekening van kosten kennis genomen. Uitgangspunt in ons stadsdeel is het streven naar kostendekkendheid van alle leges gezamenlijk voor de verlening van vergunningen. De rekenkamer kijkt slechts naar de kostendekkendheid van de bouwleges. Daarnaast is de specifieke situatie van De Baarsjes, een klein en dichtbebouwd stadsdeel, waarin grote nieuwbouwprojecten minimaal zijn, niet verdisconteert in het rapport.

Het belang van transparante tarieven, een redelijke prijs voor dienstverlening, gecombineerd met een zorgvuldige toetsing van vergunningaanvragen is evident. De rol van de overheid, als monopolist en behartiger van het algemeen belang voor onze mooie en veilige stad is een complexe.

Het, met betrekking tot het vergelijken van de gemeentelijke tarieven voor kapvergunningen, slechts opnemen van de zinsnede “*Het tarief bedraagt 668% van het gemiddelde tarief over alle stadsdelen...*” krijgt zonder enige toelichting een enigszins tendentius karakter. In de ambtelijke reactie is aangegeven hoe tot die kosten gekomen wordt, namelijk de kosten die het beoordelen van elke boom op zich met zich meebrengt. Hierna beperken we ons tot de bouwleges.

Wat in het algemeen opvalt is het vergelijken van verschillende grootheden. Er zijn stadsdelen met een grote bouwopgave en dito bouwaanvragen en stadsdelen met weinig nieuwbouw. Een stadsdeel als Zuid-Oost zonder meer vergelijken met een stadsdeel als De Baarsjes, met totaal verschillende karakters in bebouwing, grootte, inrichting, etc. vraagt om een grootte mate van voorzichtigheid bij vergelijken en concludering.

Op bladzijde 54 geeft de rekenkamer aan dat een vergelijking tussen de stadsdelen zonder grootschalige bouwopgave lastig te maken is wegens het ontbreken van goede informatie. Laat staan het maken van een valide vergelijking tussen alle stadsdelen die deel uitmaken van dit onderzoek. Interessant in dit opzicht is dan ook de constatering dat de verschillen in tarieven overeenkomen met de verschillen in tarifiering tussen alle gemeenten in Nederland.

Overigens is er, weliswaar in en ander format dan gevraagd, de nodige informatie aan de rekenkamer verstrekt.

Bij de conclusie dat er in De Baarsjes erg veel vergunningen per fte worden verleend, wordt er vrijwel geen rekening mee gehouden dat er in dit stadsdeel erg veel ‘kleine’ vergunningaanvragen, bijvoorbeeld voor dakterrassen, worden gedaan.

Ook wordt er geen aandacht gegeven aan het feit dat veel bouwaanvragen inhoudelijk door een extern bureau of door de Dienst Milieu en Bouwtoezicht getoetst worden.

(blz. 73: “*De rekenkamer kent geen onderzoek waaruit blijkt dat een gemeente een dergelijk hoog aantal vergunningen per fte heeft verstrekt*”, en “*..het stadsdeel met de hoogste relatieve kosten.*”).

De constatering: “*De tarieven dekken niet in voldoende mate de kosten die gemaakt worden ten behoeve van bouwvergunningen*” (blz. 73) bevreemdt ons zeer. Dit,

omdat er hier slechts geoordeeld wordt over de bouwleges, en niet over de kostendekkendheid van alle leges binnen de verordening. Daarnaast mag wettelijk maximaal sprake zijn van kostendekkendheid, er is dus geen verplichting tot kostendekkendheid. Verder is kruissubsidiëring een toegestaan instrument. Hoe deze kruissubsidiëring plaatsvindt, is een keuze die tot de bevoegdheid van het stadsdeelbestuur behoort. Het trekken van deze conclusie is er dan ook niet een die door de rekenkamer gemaakt kan worden.

Verder geeft de rekenkamer aan dat er over het niet kostendekkend zijn van bouwleges niet aan de stadsdeelraad wordt gerapporteerd. Het beleid is het algemene streven naar kostendekkendheid, niet van een streven naar kostendekkendheid per soort leges. Deze constatering, het niet-informereren van de stadsdeelraad door het dagelijks bestuur, is dan ook onjuist.

Op bladzijde 90 geeft u aan dat een hogere kostendekkendheid van bouwleges voor een stadsdeel als De Baarsjes zou leiden tot hogere tarieven voor 'kleine' bouwaanvragen, waardoor de verschillen binnen Amsterdam groter zouden worden, en de burger in een stadsdeel met weinig grote nieuwbouw hiervoor moet opdraaien. Blijkbaar huldigt de rekenkamer het uitgangspunt dat verschillen in bouwleges ongewenst zijn, en dat de bouwleges kostendekkend dienen te zijn.

In hoofdstuk 7.2 geeft u een 5-tal aanbevelingen. Hieronder de reactie per aanbeveling:

1. Deze aanbeveling ondersteunen wij. In verband met het kantelen van onze organisatie waarbij er binnen de nieuwe directie Dienstverlening een afdeling vergunningen is gecreëerd, wordt er gewerkt aan een nieuwe procesbeschrijving en aan een nieuwe toerekening van de overhead.
2. We zijn bereid om mee te werken aan het verkennen van de mogelijkheden van een vereveningssysteem tussen de stadsdelen.
3. Deze optie is niet aan de orde voor De Baarsjes. De toetsing van veel bouwvergunningen wordt al uitbesteed.
4. We zijn voorstander van het uniformeren van de toerekening van de indirecte kosten. In het kader van de onder 1 geschetste reorganisatie wordt daaraan gewerkt.
5. De voorjaars- en najaarsnota hebben de afgelopen jaren voldoende mogelijkheden geboden om met deze schommelingen om te gaan. Het instellen van een egalisatiefonds is daarom niet zinvol.

In hoofdstuk 7.3.2 somt de rekenkamer de conclusies en aanbevelingen voor De Baarsjes op. Hieronder onze reactie per paragraaf:

Doelmatigheid:

Opvallend is dat hier gesteld wordt dat de administratieve organisatie "*geen goede indruk maakt*". Eerder is in het rapport de conclusie: "*Een aanmerkelijk minder positief oordeel velt de rekenkamer over de kwaliteit van de administratieve organisatie: deze is duidelijk niet op orde*". In de ambtelijke reactie is gevraagd naar de bronnen waarop deze conclusie gebaseerd is. Hierop is uwerzijds niet gereageerd. Het genoemde VROM-rapport is wegens gebrek aan kwaliteit niet voor het

nazorgonderzoek van de Inspectie gebruikt. (zie bijlagen). Het nazorgrapport van VROM velt een aanmerkelijk positiever oordeel dan de rekenkamer over onze administratieve organisatie en de inspanningen die getroffen zijn om tot verbeteringen te komen.

Aanbevelingen:

Zoals hierboven vermeld, wordt in verband met de reorganisatie gewerkt aan nieuwe procesbeschrijvingen en kostentoerekeningen. Hierbij zal de kruisjeslijst van de ACAM en de invoering van normtijden worden meegenomen. Het tijdschrijven is geen instrument met toegevoegde waarde voor een afdeling die zich volkomen met het verlenen van vergunningen bezig houdt, waarbij de doelstelling is om te streven naar kostendekkendheid van de leges, en niet van de bouwleges apart. Daarnaast is de ervaring die we in onze kleine organisatie hebben opgedaan met tijdschrijven dat deze kostenverhogend werkt

Aangezien we streven naar kostendekkendheid over de gehele linie, en niet slechts voor de bouwleges, is de verhoging van hiervan, zoals door de rekenkamer wordt voorgesteld, geen optie.

De voorgestelde verbeteringen met betrekking tot de begroting en rekening nemen wij over.

In dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen aan de orde die wij zeker overnemen. Verder is ook weer uit dit rapport te merken hoe complex de materie van leges, kostentoedeling en kostendekkendheid is, en dat niet zonder meer stadsdelen onderling vergeleken kunnen worden.

In de verwachting dat u onze reactie in het definitieve rapport verwerkt,

2.3.3 Geuzenveld-Slotermeer

Met betrekking tot bovengenoemd rapport en met referentie aan eerder gevoerde gesprekken met medewerkers van ons stadsdeel en de heer E. de Rijke, bericht ik u als volgt.

De inhoud van het rapport, in het bijzonder de conclusies waartoe u voor ons stadsdeel gekomen bent, kan in grote lijnen onze goedkeuring wegdragen. Uw conclusie “dat het genoemde aantal fte's voor de verlening van bouwvergunningen te hoog is” echter niet.

Uw conclusie is onjuist omdat in 2005 sprake was van 2,5 fte (een medewerker voor 36 uur, een medewerkster voor 18 uur en een inhuurkracht die 70 % van zijn tijd besteedde aan het afhandelen van bouwaanvragen. Wij vertrouwen erop dat deze opmerking aan de hand hiervan alsnog in het rapport zal worden verwerkt.

In het vertrouwen erop u naar behoren te hebben geïnformeerd.

2.3.4 Oud-West

Voorafgaand aan deze bestuurlijke mogelijkheid tot wederhoor heeft een ambtelijke . wederhoorronde plaatsgevonden, het is goed om te constateren dat de daarin opgenomen opmerkingen deels zijn verwerkt. Er resteren echter opmerkingen die nog niet zijn verwerkt. In uw rapport is aangegeven dat slechts hetgeen relevant is geacht een plek heeft gekregen. Wij hechten er aan in onze reactie de nog niet verwerkte opmerkingen te herhalen omdat ze naar onze mening wel relevant zijn voor het onderzoek.

Vervolgens zullen wij, zoals door u gevraagd, reageren op de aanbevelingen uit uw rapport.

1) Vergelijking gemeentelijke tarieven

Bij de vergelijking van markttarieven is niet aangegeven welke kosten via het markttarief doorberekend worden en of er naast het markttarief nog kosten afzonderlijk doorberekend worden. Dit speelt bijvoorbeeld ten aanzien van de afvalinzameling. Wij verzoeken u deze uitwerking alsnog aan het rapport toe te voegen en de consequenties hiervan in de weergave te verwerken.

2) Bouwleges

Wat tijdens het aanleveren van informatie al duidelijk werd, en toen ook is toegelicht, is dat de vragen van de rekenkamer niet aansluiten bij de registratie van het stadsdeel. Door de rekenkamer is gevraagd naar combinaties van gegevens die niet voor de bedrijfsvoering worden gebruikt, daarvoor ook niet van belang zijn en derhalve niet worden geregistreerd. Dat lijkt wat anders dan de conclusie dat door Oud West de minst volledige informatie is verstrekt. De informatie is wel verstrekt, maar niet in alle gevallen was dat mogelijk in het door u aangeboden format.

Wij verwijzen ook naar de door u in het rapport aangehaalde VROM-inspectie uit 2003, en een nacontrole in 2005/2006, die constateren dat de administratieve organisatie wel degelijk op orde is, Het lijkt ons minimaal noodzakelijk dat u op basis van het verschil in conclusie tussen uw rapportage en de VROM-rapportage nader onderzoek doet.

Waar in het rapport gesproken wordt over "Het stadsdeel geeft zelf aan dat de cijfers niet betrouwbaar zijn en onverklaarbare verschillen het daglicht brengen", en "Door de verantwoordelijke binnen de organisatie is aangegeven dat handmatig alle dossiers doorgenomen zouden moeten worden om de door de rekenkamer gevraagde gegevens te kunnen leveren" wordt bedoeld op de genoemde verschillen tussen de registratie van Oud West en de formats van de rekenkamer. Door de betreffende stukken tekst zonder de bijbehorende context op te nemen lijken deze de betekenis te krijgen dat het stadsdeel zelf ook van mening is dat de bedrijfsvoering niet adequaat is. Dat is niet het geval, het lijkt ons goed de teksten daarop aan te passen.

De conclusie over de doelmatigheid is niet duidelijk. In uw tabel 4.1.1 wordt deze als "redelijk" beoordeeld, op bladzijde 54 is de conclusie dat de doelmatigheid "bovengemiddeld" is en op bladzijde 77 tenslotte wordt deze als "goed" beoordeeld. Naast de vraag welk oordeel het juiste is lijkt het ons tegenstrijdig dat een goede doelmatigheid gerealiseerd kan worden terwijl de registratie als onvoldoende wordt beoordeeld. Dit bevestigt ons in de opvatting dat het onderzoek niet het juiste beeld van Oud West levert.

Over het onderzoeksrapport tenslotte, doordat onderdelen van de hierboven genoemde punten op diverse plaatsen in het rapport naar voren komen wordt naar onze mening per saldo een te negatief beeld van Oud West geschetst. Dat is jammer en niet terecht. Wij verzoeken u onze opmerkingen alsnog in de rapportage te verwerken.

Over de aanbevelingen uit rapport het volgende:

Aanbeveling 1

Koppel de verschillende administratieve systemen aan elkaar: "systeem bouwvergunning verlening", "personele urenregistratie" en "financieel systeem". Dan kan pas goed bepaald worden voor welke mate van kostendekkendheid het stadsdeel kiest

Deze aanbeveling nemen we deels over. Door het koppelen van systemen zal de mogelijkheid tot het genereren van kentallen en stuurinformatie toenemen. Het was altijd al, en zal het streven van het stadsdeel blijven om over goede en betrouwbare kentallen en stuurinformatie te beschikken. Het koppelen, vullen en actueel houden van systemen en gegevensbestanden vergt echter investeringen en capaciteit, de rendementsvraag zal daarin altijd een rol blijven spelen.

Aanbeveling 2

Breng de administratieve organisatie op orde voor wat betreft de bouwleges. De rekenkamer beveelt hierbij een integrale aanpak aan, waarbij bewaakt wordt dat de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens.

Deze aanbeveling nemen we niet over. Wij delen de opvatting niet dat de administratieve organisatie niet op orde zou zijn. Waar in de aanbeveling gesproken wordt over de koppeling tussen het bouwvergunningproces en de financiële processen gelden dezelfde opmerkingen als bij aanbeveling 1.

Aanbeveling 3

Voer een goede tijdregistratie in, zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en de kostendekkendheid van tarieven. Hierdoor kan het stadsdeel betere sturings- en verantwoordingsinformatie opstellen. Dan kan ook daadwerkelijk gestuurd worden op doelmatigheid.

Het stadsdeel beschikt reeds over een goed, en goed werkend, tijdregistratiesysteem. De vulling van dat systeem kan wellicht op productenniveau nog verfijnd worden. Bij

het opstellen van de begroting 2008 zal daar aandacht aan gegeven worden. De aanbeveling wordt derhalve deels overgenomen.

Aanbeveling 4

Neem in de begroting en rekening in de paragraaf lokale heffingen een passage op over de lokale lastendruk.

Deze aanbeveling wordt overgenomen, met ingang van de begroting 2008 zal deze passage opgenomen worden.

Tot zover onze reactie. Wij hopen dat deze mogen leiden tot aanpassing, en daarmee verbetering van het onderzoeksrapport.

2.3.5 Slotervaart

Het conceptrapport *Tarieven voor burger en ondernemer* hebben wij in goede orde ontvangen. Wij hebben van het rapport kennisgenomen en speciaal van de met betrekking tot ons stadsdeel bekendgemaakte bevindingen. Uw opmerkingen zullen wij ter harte nemen en zo spoedig mogelijk meenemen in een verbetertraject.

2.3.6 Zeeburg

Wij hebben uw conceptrapport *Tarieven voor burger en ondernemer* in goede orde ontvangen. De korte termijn, gedeeltelijk vallend in het kerstreces, waarop door u om een bestuurlijke reactie is gevraagd doet geen recht aan de importantie van het rapport. Wij voelen ons derhalve genoodzaakt onze reactie voor dit moment te beperken tot de hoofdlijnen.

Om te beginnen willen wij aangeven dat uit een eerste lezing van het conceptrapport het beeld naar voren komt dat hiermee goed inzicht wordt gegeven van de verschillen in de onderzochte gemeentelijke tarieven en de onderliggende oorzaken.

In uw brief van 22 december vraagt u ons om met name te reageren op de conclusies en aanbevelingen. Onder voorbehoud van de behandeling in de stadsdeelraad willen wij hierover het volgende meedelen.

In Amsterdam zijn op basis van eerdere onderzoeken zoals onder andere het 'Hiemstra' rapport reeds verschillende trajecten gestart welke van invloed zijn op de werkwijze binnen de stad. Een aantal van de aanbevelingen uit uw rapport kunnen mede van invloed zijn op de verdere uitwerkingen van de reeds in gang gezette ontwikkelingen.

Voorwaarde voor een verdere afgestemde aanpak is derhalve een stadsbrede behandeling. Het verkregen inzicht zal door ons derhalve benut worden voor verdere afstemming binnen Amsterdam.

Hierbij betrekken wij de volgende aanbevelingen uit uw rapport:

- Verken de mogelijkheden van een systeem van verevening tussen de stadsdelen van opbrengsten uit bouwleges uit grotere projecten (stadsbrede afspraken).

- Maak in onderling overleg de toerekening van de indirecte kosten uniformer.

Vooralsnog is het dagelijks bestuur van Zeeburg van mening dat een systeem van verevening binnen de bestaande structuur in de stad niet goed past. Een dergelijke aanpassing vergt een aanzienlijke stadsbrede tijdsinvestering en zal naar verwachting niet op korte termijn leiden tot een voor de burgers en bedrijven eenduidigere samenhang in de tarieven.

Wij achten het zinvoller om de inzet te richten op het direct afstemmen van de tarieven tussen de stadsdelen. Deze samenhang kan op 3 niveaus worden gezocht; doelmatigheid, systematiek en politiek. Voor de eerste 2 punten geldt dat hierover door de stadsdelen afstemming kan worden gezocht in de vorm van afspraken omtrent toerekening, etc. Wijzigingen welke de autonomie van de stadsdelen raakt vraagt om een aanpak binnen een breder kader en dient aan te sluiten bij de trajecten zoals hierboven reeds genoemd.

- Verken de mogelijkheden om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan (bv via pool).

De Dienst Milieu- Bouw en woningtoezicht controleert voor Zeeburg de aanvragen op onder andere de bouwtechnische-, brandveiligheid- en welstandaspecten. Hierdoor is reeds sprake van een flexibele inzet.

Voor Zeeburg zullen wij de volgende aanbevelingen direct overnemen:

- Onderbouw de hoogte van tarieven voor bouwleges.
- Voldoe aan voorschriften BBV door aanduiding over lokale heffingen m.n. voor de bouwvergunningen.

De overige aanbevelingen vragen nog nader onderzoek:

- Stel een egalisatiefonds in (per Stadsdeel).
- Overweeg de tarieven weer te laten stijgen om kostendekkendheid te bevorderen.
- Verhoog de kostendekkendheid door de (inhuur)kosten te beperken. Echter aangegeven wordt dat hiervoor weinig ruimte is.

De laatste aanbevelingen zullen wij nader onderzoeken. Wij zijn ons daarbij van bewust dat zoals u zelf ook in rapport aangeeft dat een tarief stijging voor in ieder geval de tarieven voor de behandeling van bouwaanvragen niet goed mogelijk lijkt. Tevens geeft u aan dat voor wat betreft de kostenkant Zeeburg niet uit de pas loopt.

Verdere uitwerking van de bevindingen zal na nadere bestudering van het definitieve rapport in overleg met de stadsdeelraad plaats vinden.

2.3.7 Zuideramstel

Naar aanleiding van uw schrijven d.d. 22 december 2007 ontvangt u bij deze de gevraagde reactie, op de conclusies en aanbevelingen uit het conceptrapport gemeentelijke tarieven, van het stadsdeelbestuur Zuideramstel.

Wij hebben kennisgenomen van uw rapport. Dit rapport zal mede dienen als input voor de herziening van onze legestabel, waartoe wij de ambtelijke organisatie reeds opdracht gegeven hebben.

In onderstaande zullen wij nader ingaan op de inhoud van het rapport en de daarin opgenomen conclusies en aanbevelingen.

Uw conclusie dat de uitvoering van de administratieve organisatie op basis van de kwaliteit van de gevraagde informatie nog niet op orde lijkt te zijn, heeft ons niet verrast. Wij hebben dit reeds medio 2005 onderkend en maatregelen getroffen om deze administratie op orde te brengen. Daartoe is een nieuw workflow programma aangeschaft en in mei 2006 in gebruik genomen. Vanaf mei 2007 zal dit operationeel zijn voor alle te verlenen vergunningen.

Door beter gebruik van het programma beschikken wij over een betere beheersing en administratie van het werkproces en kunnen er betrouwbare managementrapportages gemaakt worden. Ook de door u gevraagde gegevens met betrekking tot aantal aanvragen en leges per soort aanvraag zijn vanaf mei 2006 inzichtelijk geworden.

Met betrekking tot hoogte van de legestarieven willen wij het volgende opmerken

De leges voor een ligplaatsvergunning voor woonboten is bewust zo hoog. Wij hebben beleidsmatig hiervoor gekozen om woonboten te ontmoedigen. Daarbij komt dat de uitvoering ervan volledig uitbesteed wordt. (DBA).

De aanlegvergunning komt gemiddeld één maal in de 5 jaar voor.

De bouwleges worden in Zuideramstel berekend per bouwsom. Hierdoor betalen de grote aanvragen mee aan de kleine aanvragen. Dit om te voorkomen dat kleine bouwwerken onbetaalbaar worden en daarmee illegaal bouwen in de hand wordt gewerkt.

De in uw rapport opgemerkte aanwezigheid van vele kleinere aanvragen bij stadsdeel Zuideramstel heeft tot gevolg dat een in vergelijking met andere stadsdelen wat hogere leges in rekening gebracht wordt om kostendekkendheid te kunnen zijn. Hierbij willen wij nog opmerken dat maar weinig leges in ons stadsdeel op zichzelf kostendekkend zijn.

U geeft aan dat de uitvoering van het bouwvergunningenproces wordt gekenmerkt door het feit dat er daarbij relatief weinig fte betrokken zijn en dat het aantal afgegeven vergunningen per fte hoog is. Zoals eerder vermeld is het aantal bouwaanvragen flink toegenomen en zijn de werkzaamheden vermeerderd. De formatie is daarbij tot nu toe gelijk gebleven en is er personeel ingehuurd. Dat heeft geleid tot hoge kostendekkendheid. Op dit moment wordt de relatie van structureel aanbod aan aanvragen en de structurele formatie nader onderzocht.

Uw aanbevelingen voor ons stadsdeel, zoals vermeld op pag. 100 kunnen wij onderschrijven. De verbetering van de uitvoering van de gehele administratieve

organisatie is reeds in gang gezet. De aanbeveling voor het invoeren van een uurtarief en het instellen van normtijden is ook al in uitvoering.

Voor wat betreft de aanbevelingen die gezamenlijk kunnen worden opgepakt (pag. 93 e.v.)

Onderbouw de hoogte van de tarieven voor bouwleges.

Wij onderschrijven dat een goede onderbouwing van de tarieven belangrijk is. Wij zijn van mening dat een gelijke onderbouwing van de tariefopbouw binnen Amsterdam bijdraagt aan transparantie van de tarievenstructuur binnen geheel Amsterdam. Een aandachtspunt hierbij is dat er niet in alle gevallen een directe relatie is tussen de feitelijke kosten en een gehanteerd tarief. De kostendekkendheid wordt namelijk berekend op basis van de totale kosten en de totale opbrengst van de tarieven, waarmee “kruisfinanciëring” mogelijk is (zie ook hierboven). Een betere onderbouwing van de bouwleges zal komend jaar worden opgepakt.

Verken de mogelijkheid van een systeem van verevening tussen de stadsdelen van opbrengsten van bouwleges uit grotere projecten.

Stadsdeel Zuideramstel vindt dit een zeer interessant idee dat kan bijdragen aan een grotere gelijkheid van tarieven binnen Amsterdam. Een initiatief om dit idee nader uit te werken, ondersteunen wij van harte.

Verken de mogelijkheid om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan.

Het idee om gezamenlijk een mogelijkheid te creëren om fluctuaties in het aanbod van werk op te vangen is de moeite waard om gezamenlijk nader te onderzoeken. Een betere samenwerking tussen en mogelijk ook een grotere afstemming van werkwijzen van de afdelingen vergunningen lijkt ons dan wel een voorwaarde.

Maak in onderling overleg een toerekening van de indirecte kosten uniformer.

Een uniforme toerekening van indirecte kosten leidt tot een transparantere opbouw van tarieven en geeft de mogelijkheid de tarieven beter te kunnen vergelijken. Wij zullen het advies van de ACAM nader bestuderen en op zijn mogelijkheden bezien.

Stel een egalisatiefond in.

Gezien het feit dat, zoals u zelf al heeft geconstateerd, Zuideramstel een min of meer constante hoeveelheid inkomsten heeft, zien wij geen directe noodzaak tot het instellen van een egalisatiefonds.

In het algemeen ondersteunen wij graag initiatieven die leiden tot een grotere gezamenlijkheid van stadsdelen en een transparante en eenduidige bedrijfsvoering. Dit komt de gelijkheid van behandeling van de inwoners van Amsterdam te goede.

2.3.8 Nawoord rekenkamer

Op de reacties van de dagelijks besturen gaf de rekenkamer in januari 2007 het volgende nawoord.

2.3.9 Algemeen

De rekenkamer is verheugd dat de stadsdeelbesturen van mening zijn dat het rapport een goed beeld geeft van de verschillen in tarieven en de oorzaken daarvan. Ook vindt de rekenkamer het positief dat een aantal stadsdeelbesturen het onderzoek van de rekenkamer een goede stap vindt om te komen tot een meer transparante en toetsbare onderbouwing van de kosten van de tarieven.

De rekenkamer constateert dat de besturen van de stadsdelen veel van haar aanbevelingen willen overnemen. Een aantal besturen geeft aan dat er door hen al acties in gang zijn gezet, waarop de gemaakte aanbevelingen aansluiten. Uit de reacties blijkt verder dat er bij veel besturen bereidheid bestaat om gezamenlijk naar verbeteringen te streven, in het bijzonder op het gebied van de uniformering van de wijze van kostentoekening.

In een aantal reacties wordt er op gewezen dat de omstandigheden, waarmee de stadsdelen bij de vergunningverlening te maken hebben, verschillend zijn. In het bijzonder door het bestuur van stadsdeel De Baarsjes wordt daarom betwijfeld of een goede vergelijking tussen de stadsdelen wel mogelijk is. De rekenkamer wijst er op dat zij bij de uiteenzetting over de verschillen in kosten en opbrengsten in het rapport uitgebreid is ingegaan op de verschillen in de context, zoals onevenwichtige spreiding van grote bouwprojecten tussen de stadsdelen. Zowel bij de beoordeling van de kosten als bij die van de opbrengsten heeft de rekenkamer hiermee rekening gehouden. De verschillen in omstandigheden heeft de rekenkamer juist betrokken bij een aantal specifieke aanbevelingen, zoals mogelijkheden van verevening van opbrengsten en de wijze waarop fluctuaties in het aanbod tegen gegaan kunnen worden.

2.3.10 Bos en Lommer

De rekenkamer heeft waardering voor het feit dat het de stadsdeelorganisatie gelukt is binnen de gestelde termijn de gegevens aan te leveren, ondanks de moeilijke omstandigheden die waren ontstaan ten gevolge van het ontruimen van het stadsdeelhokantoor.

De rekenkamer constateert dat het dagelijkse bestuur 3 van de 5 algemene aanbevelingen onderschrijft. Zij stelt vast dat het dagelijkse bestuur één aanbeveling eerst nader wil uitwerken (onderbouwing hoogte tarieven) en één aanbeveling (verevening van opbrengsten bouwleges) niet wil overnemen. Het bestuur meent dat een systeem van verevening niet zinvol is, omdat uitgaven voor grote projecten in een latere fase plaatsvinden en de kosten bij de stadsdelen uiteenlopen. De rekenkamer erkent dat een systeem van verevening niet op korte termijn te realiseren is, maar slechts tot stand gebracht kan worden als aan andere voorwaarden (bijvoorbeeld uniforme toerekening van kosten) is voldaan. De looptijd van grote projecten is langer dan die van korte, maar dit maakt in de ogen van de rekenkamer verevening nog niet onmogelijk. De rekenkamer meent dat de mogelijkheden voor een dergelijk systeem toch onderzocht kunnen worden, vooral vanwege de grote verschillen in opbrengsten tussen de stadsdelen en de snelle jaarlijkse veranderingen daarin.

Van de stadsdeelspecifieke aanbevelingen neemt het bestuur 2 aanbevelingen over en zijn 2 aanbevelingen volgens het bestuur al ingevoerd. Eén specifieke aanbeveling wil het stadsdeelbestuur niet overnemen, namelijk een meerjarenbegroting met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid. Het bestuur meent dat bij vertraging in vooral de grote projecten de bruikbaarheid van een meerjarenbegroting ter discussie staat. De rekenkamer onderkent dit probleem wel, maar meent dat als men kiest voor een sturing op kostendekkendheid en een relatie van de tarieven daarmee, men een instrument als een meerjarenbegroting niet mag veronachtzamen. Daarin zal dan een zekere inschatting over de vertraging van projecten moeten zijn opgenomen. De uiterste consequentie van het argument van het bestuur is immers, dat de invloed van grote projecten dusdanig is dat een beleid inzake kostendekkendheid niet te voeren is door een stadsdeel als Bos en Lommer.

De rekenkamer heeft verder de volgende opmerkingen ten aanzien van de reactie van het dagelijkse bestuur.

Het bestuur is van mening dat de rekenkamer voor het berekenen van de kostendekkendheid geen correcte cijfers heeft gebruikt. Daarbij verwijst het bestuur naar de gegevens die het stadsdeel aan de rekenkamer heeft aangeleverd en die niet door de rekenkamer zijn gebruikt. De rekenkamer heeft deze gegevens wel degelijk gebruikt maar heeft deze gegevens gecorrigeerd voor de kosten die mogen worden toegerekend, volledig in lijn met het ACAM-advies voor kostentoe rekening.

Voorts is het bestuur van mening dat de rekenkamer een te korte periode in beschouwing heeft genomen, namelijk één jaar, bij haar bevindingen over de kostendekkendheid.

De rekenkamer kan deze opmerking van het dagelijkse bestuur niet goed plaatsen omdat zowel de kostendekkendheid van één jaar, als van een meerjarige periode is bepaald (2003-2005).

Tenslotte is het dagelijkse bestuur van mening dat niet alle opmerkingen uit de fase van het ambtelijke wederhoor door de rekenkamer zijn opgenomen. De rekenkamer is van mening dat een deel van deze opmerkingen wel zijn opgenomen, maar in eigen bewoordingen geformuleerd door de rekenkamer. Een ander deel is niet opgenomen omdat het voor het onderzoek niet relevante details betrof.

2.3.11 De Baarsjes

De rekenkamer constateert dat het dagelijkse bestuur 3 van de 5 algemene aanbevelingen onderschrijft. Zij stelt vast dat het dagelijkse bestuur aangeeft al één aanbeveling uit te voeren (procesbeschrijving en toerekenen overhead) en één aanbeveling (egalisatiefonds) niet wil overnemen. Het bestuur acht een egalisatiefonds overbodig, omdat de voorjaars- en najaarsnota voldoende mogelijkheden bieden om met schommelingen om te gaan. De rekenkamer tekent hierbij aan dat op die manier overschotten dan wel tekorten op de bouwleges worden verrekend in de algemene middelen. Een egalisatiefonds biedt echter de mogelijkheid om jaarlijkse schommelingen in de opbrengsten van de bouwleges op te vangen en zo de kosten- en opbrengstenontwikkeling van de bouwleges in relatie tot de tarieven beter te sturen.

Van de stadsdeelspecifieke aanbevelingen neemt het bestuur 2 van de 3 aanbevelingen over. De aanbeveling met betrekking tot het tijdschrijven wil het bestuur niet overnemen. De ervaring is volgens het bestuur dat tijdschrijven in een kleine organisatie kostenverhogend werkt. Naar de mening van de rekenkamer is het doelmatiger laten werken van een organisatie zonder dat de leiding daarvan inzicht heeft in de 'productie' in uren nauwelijks voorstelbaar.

Het dagelijkse bestuur is van mening dat de constatering van de rekenkamer dat het tarief voor kapvergunningen 668% bedraagt van het gemiddelde tarief over alle stadsdelen 'tendentieus van karakter' is. De rekenkamer heeft niet de bedoeling met deze constatering tendentiekus te zijn, maar geeft slechts de feiten weer.

Voorts stelt het bestuur dat de rekenkamer het uitgangspunt huldigt "dat verschillen in bouwleges ongewenst zijn en dat de bouwleges kostendekkend dienen te zijn". De rekenkamer merkt op dat verschillen in tarieven zowel landelijk als stedelijk tot politieke discussies leiden en dat dit mede een aanleiding is voor dit onderzoek. Wat betreft het uitgangspunt dat bouwleges kostendekkend dienen te zijn, merkt de rekenkamer op dat dit geen uitgangspunt is van de rekenkamer. Wel streven de stadsdelen zelf naar zo veel mogelijk kostendekkendheid op het niveau van alle leges (bouwleges, maar ook marktgelden, tarieven voor kapvergunningen, paspoort) tezamen.

Tenslotte is het dagelijkse bestuur van mening dat het oordeel van de rekenkamer over de administratieve organisatie aanmerkelijk minder positief is dan het oordeel van VROM. De rekenkamer is van mening dat het VROM rapport gericht is op de toetsing van het technische/inhoudelijke proces van vergunningverlening, terwijl het rapport van de rekenkamer is gericht op het financiële proces. Voorts is de rekenkamer van mening dat het feit dat het stadsdeel pas in de fase van de bestuurlijke reactie komt met het voor de rekenkamer nieuwe feit dat "veel aanvragen door externen" afgehandeld worden illustratief is voor de kwaliteit van de administratieve organisatie. Overigens zal het nieuwe feit dat veel aanvragen door externen worden afgehandeld een oordeel over de doelmatigheid zeker niet verbeteren. Dit betekent dat de kosten voor de vergunningverlening zoals opgenomen in dit rapport nog vermeerderd zouden moeten worden met de kosten van deze externe inhuur.

2.3.12 Geuzenveld-Slotermeer

De rekenkamer neemt met instemming kennis van de reactie van het dagelijks bestuur. De rekenkamer merkt hierbij op dat het bestuur van het stadsdeel de procedure van bestuurlijk wederhoor ook gebruikt om de rekenkamer te wijzen op –in de visie van het bestuur- feitelijke onjuistheden.

In de ambtelijke reactie van het stadsdeel op de Nota van bevindingen is ditzelfde feit aan de rekenkamer meegedeeld. Toen was en ook nu is de rekenkamer van mening dat de 2,5 fte die het dagelijks bestuur noemt, alleen betrekking hebben op de vergunningtoetsing, terwijl de rekenkamer ook andere activiteiten toerekent aan

vergunningverlening, zoals de eerste controle en de ondersteuning. De rekenkamer sluit daarbij aan op de wijze van kostentoe rekening van de ACAM. In de rapportage is dit trouwens aangegeven en wordt verwezen naar Bijlage 9 van het rapport.

2.3.13 Oud-West

De rekenkamer is verheugd dat het dagelijks bestuur van stadsdeel Oud-West een bestuurlijke reactie heeft gegeven op het rapport, maar vindt het jammer dat deze na het sluiten van de reactietermijn is binnengekomen en daardoor niet meer kon worden opgenomen in het eindrapport. Daarnaast stelt de rekenkamer vast dat het dagelijks bestuur in haar reactie ingaat op een aantal in het ambtelijk wederhoor gemaakte opmerkingen, die naar de mening van de rekenkamer in het rapport zijn verwerkt.

De rekenkamer constateert dat het dagelijks bestuur één van de vier stadsdeelspecifieke aanbevelingen van de rekenkamer geheel overneemt en 2 gedeeltelijk. Eén aanbeveling neemt het dagelijks bestuur niet over. De rekenkamer merkt hierover het volgende op. De aanbeveling over de koppeling van de administratieve en financiële systemen wordt door het bestuur gedeeltelijk overgenomen. De rekenkamer kan zich voorstellen dat – zoals het dagelijks bestuur stelt – het koppelen, vullen en actueel houden van systemen en bestanden investeringen en capaciteit vragen. De rekenkamer is van mening dat dit echter wel noodzakelijk is.

Ook de aanbeveling over het tijdregistratiesysteem neemt het dagelijks bestuur gedeeltelijk over. De essentie van de aanbeveling is niet de invoering van een dergelijk systeem (dat is er al), maar een zodanige inrichting van de tijdregistratie te bereiken dat het vaststellen van kostprijzen en kostendekkendheid mogelijk wordt. Het dagelijks bestuur geeft aan dat hieraan aandacht zal worden gegeven bij het opstellen van de begroting 2008.

Het dagelijks bestuur geeft aan de aanbeveling over de administratieve organisatie niet over te nemen. De rekenkamer meent dat om goed te kunnen sturen op doelmatigheid een betere koppeling tussen de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces en de financiële gegevens noodzakelijk is. Dit is op dit moment onvoldoende het geval. Zo ontbreken gegevens over aantallen bouwvergunningen naar type (licht, regulier etc.) en over de totale bouwsom, waar de vergunningen betrekking op hebben. Verder ontbreken gegevens over het personeel dat bij het vergunningverleningsproces is betrokken. Dergelijke gegevens zijn alleen beschikbaar op het niveau van de totale afdeling (Woningverbetering en Toezicht). Er is geen relatie tussen medewerkers en afzonderlijke taken en producten. De kostprijs en de kostendekkendheid van het verlenen van bouwvergunningen zijn daardoor door het stadsdeel niet te berekenen. Ook een opgave van de indirecte kosten kon door het stadsdeel niet worden gegeven. Dit zal mogelijk worden veroorzaakt doordat geen toerekening is te maken naar afzonderlijke medewerkers. Het ontbreken van samenhang tussen het administratieve en het financiële systeem blijkt tenslotte uit de opgave van de opbrengsten van de bouwvergunningen: de opbrengsten waren in 2004 volgens het administratieve systeem een derde hoger dan volgens het financiële systeem.

Het dagelijks bestuur gaat in zijn reactie niet in op de aanbevelingen die de rekenkamer voor alle stadsdelen individueel heeft opgesteld.

In zijn reactie merkt het dagelijks bestuur op dat de rekenkamer bij de markttarieven niet aangeeft welke kosten hierin doorberekend worden. De rekenkamer acht dit een juiste vaststelling; het rapport is gericht op de kosten(dekkendheid) van de vaststelling van bouwleges.

Ten aanzien van de bouwleges maakt het dagelijks bestuur een aantal kanttekeningen bij het rapport.

Het bestuur haalt het door het Ministerie van VROM verrichte onderzoek in Oud-West aan, waarin is opgenomen dat de administratieve organisatie op orde is. De rekenkamer is van mening dat het om 2 inhoudelijk te onderscheiden onderzoeken gaat: het VROM-rapport is gericht op het technisch/inhoudelijke proces van vergunningverlening, terwijl het rapport van de rekenkamer is gericht op het financiële proces en de koppeling daarvan aan de administratie.

Het dagelijks bestuur merkt verder op dat door het opnemen in het rapport van een aantal letterlijke citaten uit brieven van het stadsdeel aan de rekenkamer deze de betekenis krijgen dat het stadsdeel zelf ook van mening is dat de bedrijfsvoering niet adequaat is. De rekenkamer heeft evenwel geen conclusie getrokken op grond van deze citaten en haar conclusie wat betreft de doelmatigheid van het uitvoeringsproces is niet op deze passages gebaseerd.

Tenslotte is het dagelijks bestuur van mening dat de rekenkamer geen duidelijk oordeel geeft over de doelmatigheid van stadsdeel Oud-West. Doelmatigheid is volgens de rekenkamer niet een begrip dat door middel van een enkele maatstaf of indicator valt te beoordelen. Bij het oordeel over doelmatigheid heeft de rekenkamer verschillende criteria betrokken, zowel kwantitatieve als kwalitatieve (zie hiervoor tabel 7.2 op pagina 91). De uitkomst van Oud-West is voor de kwantitatieve criteria in het algemeen positiever en voor de kwalitatieve negatiever. Hiermee is de rekenkamer naar haar mening tot een afgewogen oordeel over de doelmatigheid van de uitvoering in Oud-West gekomen. Dit oordeel is samengevat in tabel 7.2.

2.3.14 Slotervaart

De rekenkamer heeft de reactie van het dagelijks bestuur van stadsdeel Slotervaart voor kennisname aangenomen. De rekenkamer zal het door het bestuur aangekondigde verbetertraject met belangstelling volgen.

2.3.15 Zeeburg

De rekenkamer constateert dat het dagelijkse bestuur 2 van de 5 algemene aanbevelingen onderschrijft. Eén aanbeveling wil het stadsbestuur nader onderzoeken en over één aanbeveling doet het bestuur geen duidelijke uitspraak (uniformering toerekening indirecte kosten). De aanbeveling over het systeem over verevening wijst het bestuur af, omdat dit niet goed zou passen binnen de bestaande structuur van de stad. De rekenkamer erkent dat een systeem van verevening niet op korte termijn te realiseren is, maar slechts tot stand gebracht kan worden als aan andere voorwaarden

(bijvoorbeeld uniforme toerekening) is voldaan. Het bestuur van Zuidoost constateert dit eveneens. De rekenkamer meent dat de mogelijkheden voor een dergelijk systeem toch onderzocht kunnen worden, vooral vanwege de grote verschillen in opbrengsten tussen de stadsdelen en de snelle jaarlijkse veranderingen daarin.

Van de stadsdeelspecifieke aanbevelingen neemt het bestuur één aanbeveling direct over. De overige 2 aanbevelingen (stijging tarieven en verminderen van inhuur) verdienen eerst nog nader onderzoek naar mening van het dagelijkse bestuur. De rekenkamer zal een dergelijk onderzoek met belangstelling volgen.

2.3.16 Zuideramstel

Uit de reactie van het dagelijkse bestuur blijkt dat het rapport direct ingezet wordt in de dagelijkse uitvoering. De rekenkamer waardeert dit.

Het dagelijkse bestuur geeft in zijn reactie aan 3 van de 5 algemene aanbevelingen over te nemen. Met betrekking tot één aanbeveling (toerekening indirecte kosten) stelt het bestuur dit eerst nader te willen bestuderen. Het bestuur ziet geen noodzaak om over te gaan tot de instelling van een egalisatiefonds, omdat er sprake is van een min of meer constante stroom van inkomsten. De rekenkamer heeft begrip voor deze redenering omdat in Zuideramstel geen sprake is van grote schommelingen die het instellen van een egalisatiefonds noodzakelijk maken.

Met betrekking tot de stadsdeelspecifieke aanbevelingen onderschrijft het bestuur deze volledig en geeft tevens aan dat een deel van de aanbevelingen al in de praktijk worden uitgevoerd.

Ook geeft het bestuur in zijn reactie duidelijk aan initiatieven te ondersteunen die leiden tot een grotere gezamenlijkheid van de stadsdelen en een transparante en eenduidige bedrijfsvoering.

3 Behandeling rapport in de stadsdeelraden

Het rapport *Tarieven voor burger en ondernemer* was één van de eerste rapporten van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam. Ten tijde van de publicatie van het rapport beschikten de stadsdeelraden nog niet over een procedure voor de wijze waarop rapporten van de rekenkamer door de stadsdeelraden worden behandeld. Voor de meeste stadsdeelraden was dit het eerste rapport van de rekenkamer dat in behandeling is genomen.

Hieronder geven we een overzicht van de behandeling van het rapport *Tarieven voor burger en ondernemer* door de stadsdeelraden en door de samenwerkende stadsdelen in het portefeuillehoudersoverleg financiën.

3.1 Behandeling stadsdeelraden

In het onderstaande overzicht geven we weer in welke stadsdeelraden het rapport is besproken en welke stadsdelen besluiten hebben genomen over het rapport.

Tabel 3.1 - Behandeling rapport in stadsdelen

Stadsdeel	Behandeling	Besluit
Bos en Lommer	niet	niet
De Baarsjes	Commissie Onderwijs en middelen 06-03-2007	niet
Geuzenveld-Slotermeer	Rekeningencommissie 19-04-2007	niet
Oud-West	Stadsdeelraad 08-05-2007	niet
Slotervaart	niet	niet
Zeeburg	Commissie AZ 20-03-2007	niet
Zuideramstel	niet	niet
Zuidoost	Commissie Middelen 12-04-2007 Stadsdeelraad 24-04-2007	Stadsdeelraad 24-04-2007

Uit het overzicht blijkt dat het rapport in 5 van de 8 stadsdelen (inclusief Zuidoost) is besproken. Hierbij verzorgde de rekenkamer een presentatie van het rapport (behalve in Zeeburg) en werden vragen gesteld door raadsleden aan de aanwezige portefeuillehouder(s). Alleen in het stadsdeel Zuidoost nam de stadsdeelraad een raadsbesluit aan naar aanleiding van het rapport, waarin de raad instemt met de conclusies en aanbevelingen uit het rapport. In de andere stadsdelen nam de stadsdeelraad geen besluit naar aanleiding van het rapport.

In de stadsdelen Bos en Lommer, Slotervaart en Zuideramstel is het rapport niet (als afzonderlijk agendapunt) besproken. In Bos en Lommer is hiervan afgezien vanwege praktische problemen na de ontruiming van het stadsdeelkantoor in juli 2007. In Zuideramstel heeft het presidium van de stadsdeelraad besloten om het rapport niet afzonderlijk te bespreken, maar te betrekken bij de discussie over de legesverordening 2008. In Slotervaart zag de stadsdeelraad onvoldoende aanleiding om het rapport te bespreken.

Nadat het portefeuillehoudersoverleg financiën de opdracht had gekregen de aanbevelingen uit het rapport uit te werken (zie hiervoor de volgende paragraaf), zijn de meeste stadsdeelraden hiervan op de hoogte gesteld door de dagelijks besturen.

3.2 Portefeuillehoudersoverleg financiën

Besluitvorming portefeuillehoudersoverleg

Op 9 maart 2007 heeft het portefeuillehoudersoverleg financiën aan het presidium van de stadsdelen gevraagd om aan de gezamenlijke portefeuillehouders opdracht te verlenen de door de rekenkamer gedane aanbevelingen aan alle stadsdelen uit te werken.⁴ Op 25 april 2007 heeft het portefeuillehoudersoverleg financiën van de stadsdelen ingestemd met het voorstel om de adviezen van de rekenkamer, zoals verwoord in het rapport *Tarieven voor burger en ondernemer*, op te volgen.⁵

Het portefeuillehoudersoverleg stelde een projectvoorstel op, waarin de eerste en de vijfde aanbeveling van de rekenkamer ('Onderbouw de hoogte van de tarieven' en 'Stel een egalisatiefonds in') zijn opgepakt. Het voorstel behelsde een aanpak in 4 stappen:

1. Het inzichtelijk maken van de toerekening van directe en indirecte kosten aan leges en tarieven voor burgers en ondernemers.
2. Onderzoek van de mogelijkheid tot standaardisatie van kostentoerekening en van de ontwikkeling van een norm of gemiddelde voor kostentoerekening.
3. Toetsing van de mate van eigenheid en uniciteit tussen de stadsdelen bij het bepalen van de hoogte van de tarieven.
4. Bepaling van de bestuurlijke keuzes die voor de uniformiteit in de tarieven noodzakelijk zijn teneinde hierover een finaal besluit te nemen.

De overige 3 aanbevelingen van de rekenkamer zijn in het projectvoorstel niet direct betrokken. Volgens het portefeuillehoudersoverleg betrof de tweede aanbeveling van de rekenkamer ('Verken de mogelijkheden van een systeem van verevening') een eigen stadsdeelbevoegdheid. De derde aanbeveling ('Verken de mogelijkheden om fluctuaties in aanbod van werk tegen te gaan') achtte het portefeuillehoudersoverleg niet opportuun en niet in lijn met de financiële autonomie van de stadsdelen. Volgens het portefeuillehoudersoverleg kon de vierde aanbeveling ('Maak de toerekening van de indirecte kosten uniformer') mogelijk als gevolg van de uitkomsten van het project worden opgepakt.

Het was de bedoeling van het portefeuillehoudersoverleg het project in januari 2008 af te ronden, zodat de stadsdelen in de gelegenheid zouden zijn om in de loop van 2008 besluiten te nemen bij de behandeling van de begroting 2009.

Alle 14 stadsdelen en de Wethouder van Financiën van de centrale stad hebben ingestemd met het project.

⁴ Memo Portefeuillehouders Financiën aan Presidium stadsdelen 09-03-2007.

⁵ Brief E. Koldenhof, voorzitter Portefeuillehoudersoverleg financiën aan de rekenkamer van 26-04-2007.

Uitkomsten project: het rapport Vergelijkbare tarieven

Het project is uitgevoerd onder leiding van een bestuurlijke stuurgroep met bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers uit de stadsdelen en een vertegenwoordiger namens de wethouder financiën van de centrale stad. De daadwerkelijke uitvoering was in handen van een projectgroep onder leiding van een ambtelijk projectleider uit één van de stadsdelen.

Het eindrapport *Vergelijkbare tarieven* is op 23 januari 2008 verschenen. Het rapport bevat voorstellen voor uniformering van de tarieven en voor standaardisering van de kostentoekening van de tarieven. Centraal staat het voorstel om in alle stadsdelen een uniforme tarieventabel in te voeren. Het rapport bevat ook voorstellen voor de borging van de uniformering van de tarieven en de standaardisering van de kostentoekening op middellange termijn. Na bespreking van het rapport in het portefeuillehoudersoverleg Financiën en het overleg van stadsdeelsecretarissen is door de projectgroep een raadsvoordracht *Vergelijkbare tarieven* opgesteld, die in alle stadsdelen ter besluitvorming is ingediend.

De raadsvoordracht *Vergelijkbare tarieven* is door de meeste stadsdeelraden in de loop van 2008 aangenomen. Hieraan ging in de meeste gevallen weinig of geen discussie vooraf.

Tabel 3.2 - Overzicht behandeling raadsvoordracht vergelijkbare tarieven

Stadsdeel	Besluit
Bos en Lommer	niet
De Baarsjes	24-06-2008
Geuzenveld-Slotermeer	24-06-2008
Oud-West	27-05-2008
Slotervaart	28-05-2008
Zeeburg	20-11-2008
Zuideramstel	20-05-2008

Voor zover de rekenkamer heeft kunnen nagaan heeft alleen de stadsdeelraad van Bos en Lommer zich nooit apart uitgesproken over de raadsvoordracht *Vergelijkbare tarieven*.

De raadsvoordracht *Vergelijkbare tarieven* is niet besproken in de gemeenteraad en de centrale stad heeft nog niet ingestemd met de afspraken van de stadsdelen over de tarieven. In de centrale stad betreft dit in het bijzonder de afspraken over de tarieven voor bouwvergunningen.

De gemeenteraad nam op 5 november 2008 een motie aan, waarin het college van burgemeester en wethouders wordt gevraagd voor de begroting 2010 een overzicht voor te leggen aan de gemeenteraad van alle leges van de stadsdelen en de centrale stad met de daarbij behorende dekkingspercentages en opbouw van de kosten.

De ambtelijke werkgroep *Vergelijkbare tarieven* is na afronding van de besluitvorming in de stadsdelen niet opgeheven. De werkgroep is voorjaar 2009 nog bezig met de borging van de uniforme tarieventabel, de kostendekkendheid van de legesverordening en met de geldende argumenten voor afwijkingen. Daarnaast is er een traject gestart om op een uniforme wijze een egalisatiefonds voor de bouwleges in de stadsdelen in te stellen.

3.3 Conclusies

Het rapport *Tarieven voor burger en ondernemer* is in 5 van de 8 stadsdeelraden (inclusief Zuidoost) besproken. Dit heeft alleen in stadsdeel Zuidoost tot een duidelijk besluit van de stadsdeelraad geleid.

Het portefeuillehoudersoverleg financiën heeft van het presidium van de stadsdeelraden de opdracht gekregen om door middel van een werkgroep *Vergelijkbare tarieven* voorstellen te doen voor de uniformering van de tarieven en de standaardisering van de kostentoe rekening. Dit heeft geleid tot een rapport en een raadsvoordracht *Vergelijkbare tarieven*, die in de loop van 2008 door alle stadsdelen is aangenomen. Door in te stemmen met de legesverordening 2009 en de daarin opgenomen uniforme tarieventabel hebben alle stadsdelen ingestemd met de voorstellen van het portefeuillehoudersoverleg over de tarieven. De uitgangspunten voor een standaard kostentoe rekening zijn opgenomen in de raadsvoordracht *Vergelijkbare tarieven*.

4 Stand van zaken aanbevelingen

In dit hoofdstuk geeft de rekenkamer per aanbeveling de stand van zaken weer tot aan maart 2009. In de eerste paragraaf gaat de rekenkamer in op de aanbevelingen die voor alle stadsdelen gelden en waarvan een deel gezamenlijk kon worden opgepakt. In de tweede paragraaf oordeelt de rekenkamer over de uitvoering van de specifieke aanbevelingen per stadsdeel.

4.1 Aanbevelingen voor alle stadsdelen

De rekenkamer heeft in januari 2007 5 aanbevelingen gedaan die voor alle stadsdelen gelden en die de stadsdelen gezamenlijk konden oppakken. Hieronder geeft de rekenkamer per aanbeveling weer op welke manier de stadsdelen uitvoering hebben gegeven aan de aanbevelingen.

4.1.1 Aanbeveling 1 - Onderbouwing hoogte tarieven bouwleges

Aanbeveling 1 - Onderbouw de hoogte van tarieven voor bouwleges

Een transparante onderbouwing geeft duidelijkheid over de hoogte van de tarieven en de verschillen daarin met andere stadsdelen richting de stadsdeelraad en richting de burgers. In een onderbouwing van de tarieven kan de hoogte in relatie worden gebracht met de kosten, de opbrengsten, de kostendekkendheid en het beleid inzake kostendekkendheid.

Reacties dagelijks besturen januari 2007

In onderstaande tabel staat een overzicht van de reacties van de dagelijks besturen van de stadsdelen op de aanbeveling: onderbouw de hoogte van de tarieven voor de bouwleges.

Tabel 4.1 - Reacties dagelijks besturen aanbeveling 1- Onderbouw de hoogte van tarieven

Stadsdeel	Reactie dagelijks bestuur 2007
Bos en Lommer	Akkoord. Naar mijn mening voldoet het stadsdeel hieraan. Ik nodig de rekenkamer hierbij uit om mij specifiek aan te geven waar dat in Bos en Lommer nog beter kan.
De Baarsjes	Deze aanbeveling ondersteunen wij. In verband met het kantelen van onze organisatie waarbij er binnen de nieuwe directie Dienstverlening een afdeling vergunningen is gecreëerd, wordt er gewerkt aan een nieuwe procesbeschrijving en aan een nieuwe toerekening van de overhead.
Geuzenveld-Slotermeer	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Oud-West	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Slotervaart	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.

Stadsdeel	Reactie dagelijks bestuur 2007
Zeeburg	Deze aanbeveling wordt direct overgenomen.
ZuiderAmstel	Wij onderschrijven dat een goede onderbouwing van de tarieven belangrijk is. Wij zijn van mening dat een gelijke onderbouwing van de tariefopbouw binnen Amsterdam bijdraagt aan transparantie van de tarievenstructuur binnen geheel Amsterdam. Een aandachtspunt hierbij is dat er niet in alle gevallen een directe relatie is tussen de feitelijke kosten en een gehanteerd tarief. De kostendekkendheid wordt namelijk berekend op basis van de totale kosten en de totale opbrengst van de tarieven, waarmee "kruisfinanciëring" mogelijk is (zie ook hierboven). Een betere onderbouwing van de bouwleges zal komend jaar worden opgepakt.

Stand van zaken maart 2009

In 2007 hebben de stadsdelen gezamenlijk het project *Vergelijkbare tarieven* gestart, op basis waarvan de raadsvoordracht *Vergelijkbare tarieven* is opgesteld. In het rapport en de raadsvoordracht zijn de volgende uitgangspunten voor de hoogte van de tarieven voor 2009 opgenomen:

1. Voor de bouwleges wordt uitgegaan van een degressief tarief voor bouwleges.
2. De hoogte van de tarieven is voorlopig bepaald op basis van gemiddelde van de stadsdelen. Als in de loop van 2009 en 2010 meer zicht komt op de kostendekkendheid van de (bouw)leges worden de tarieven mogelijk aangepast.

De meeste stadsdelen hebben hun tarieventabel aangepast aan het voorstel van de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. Op een paar punten wijken de stadsdelen af van de uniforme tarieventabel⁶. Bij de bouwleges wijken drie stadsdelen af. Bos en Lommer heeft als enige bij dit onderzoek betrokken stadsdeel zijn tarieventabel nog niet aangepast. Stadsdeel Bos en Lommer hanteert in 2009 nog geen degressief tarief, maar een vast bedrag per € 1.000 bouwkosten. De bedoeling is dat Bos en Lommer voor de tarieventabel van 2010 wel gebruik maakt van een degressief tarief, binnen de afgesproken bandbreedte van 20%. Stadsdeel Bos en Lommer heeft besloten zich in 2009 nog niet te conformeren aan de uniforme tarieventabel, omdat daarmee de inkomsten voor de bouwleges te veel zouden dalen.

De stadsdelen Centrum en Oost-Watergraafsmere wijken voor bouwleges permanent af van de uniforme tarieventabel. Zij hebben hiervoor argumenten aangedragen (respectievelijk kosten vanwege beschermd stadsgezicht en kostendekkendheid).

⁶ Raads- en commissiestukken in De Baarsjes en Bos en Lommer; ter inzage leggen dossiers in Oud-West, wijziging bestemmingsplannen in Noord, garagevergunning in Centrum en parkeervergunning in Bos en Lommer en Zuidoost.

Tabel 4.2 - Gehanteerde tarieven voor de reguliere bouwvergunning 2009

De Baarsjes, Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West, Slotervaart, Zeeburg, Zuideramstel, Osdorp, Noord, Zuidoost		Oost-Watergraafsmeer	Centrum	Bos en Lommer	Centrale Stad
Bouwkosten tot € 50.000	2,3%	2,3%	3,0%	Voor elke € 1.000 aan bouwkosten € 29,70	Voor elke € 1.000 bouwkosten tot en met € 5.000.000 - € 16
Bouwkosten van € 50.000 tot € 500.000	3,1%	3,4%	3,9%		Voor elke € 1.000 bouwkosten boven € 5.000.000 - € 3,20
Bouwkosten van € 500.000 tot € 5.000.000	2,5%	3,1%	3,2%		
Bouwkosten vanaf € 5.000.000	1,9%	2,8%	2,5%		
Met een minimum van	€ 196	€ 196	€ 196	€ 196	€ 160

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat door de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* grote stappen zijn gezet om de tarieven tussen de stadsdelen uniform te maken. Hierdoor krijgen de burgers en ondernemers in Amsterdam in de gehele stad te maken met dezelfde tarieven voor de geleverde diensten in de stadsdelen De Baarsjes, Geuzenveld-Slotermeer, Noord, Osdorp, Oud-West, Slotervaart, Zeeburg, Zuideramstel en Zuidoost. De stadsdelen Bos en Lommer, Oost-Watergraafsmeer, Centrum en de Centrale Stad hebben nog niet de uniforme tarieventabel vastgesteld. Bos en Lommer is voornemens dit voor 2010 wel te gaan doen.

De aanbeveling van de rekenkamer houdt in dat tarieven beter onderbouwd moeten worden. De rekenkamer heeft niet uitgesproken dat het daarom nodig was de tarieven te uniformeren; een betere onderbouwing had ook op andere manieren kunnen worden bereikt. Door de stadsdelen en de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* is dit opgepakt door de tarieven te uniformeren, maar de stadsdelen de mogelijkheid te geven om binnen de gemaakte afspraken op grond van argumenten te kunnen afwijken. Voorlopig is de hoogte van de tarieven bepaald door uit te gaan van het gemiddelde van de stadsdelen. Als er meer zicht komt op de kosten bij de stadsdelen

worden de tarieven mogelijk aangepast om een maximale kostendekkendheid te behalen. De rekenkamer concludeert dat deze aanbeveling is uitgevoerd.

4.1.2 Aanbeveling 2 – Egalisatiefonds

Aanbeveling 2 - Stel een egalisatiefonds in

Een egalisatiefonds biedt de mogelijkheid om inkomsten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. Gezien de schommelingen in de opbrengsten beveelt de rekenkamer om een dergelijk fonds in het leven te roepen.

Reacties dagelijks besturen januari 2007

Onderstaande tabel geeft de reactie van de dagelijkse besturen in januari 2007 weer.

Tabel 4.3 - Reacties dagelijks besturen aanbeveling 2 - Egalisatiefonds bouwleges

Stadsdeel	Reactie dagelijks bestuur 2007
Bos en Lommer	Dit punt wordt onderschreven. Het stadsdeel Bos en Lommer hanteert als uitgangspunt dat het totaal aan legesinkomsten niet hoger mag zijn dan de uitgaven. Dit uitgangspunt is meerdere malen vastgelegd in jaarverslagen, voorjaarsnota en begroting. Omdat Bos en Lommer bij voorkeur niet wil starten met een negatieve egalisatiereserve heeft er tot op heden, vanwege de lager dan geraamde inkomsten, geen toevoegingen aan de reserve plaats gevonden. Voeding gaat waarschijnlijk in 2007 plaatsvinden.
De Baarsjes	De voorjaars- en najaarsnota hebben de afgelopen jaren voldoende mogelijkheden geboden om met deze schommelingen om te gaan. Het instellen van een egalisatiefonds is daarom niet zinvol.
Geuzenveld-Slotermeer	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Oud-West	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Slotervaart	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Zeeburg	Deze aanbeveling vraagt nader onderzoek.
Zuideramstel	Gezien het feit dat, zoals u zelf al heeft geconstateerd, Zuideramstel een min of meer constante hoeveelheid inkomsten heeft, zien wij geen directe noodzaak tot het instellen van een egalisatiefonds.

Stand van zaken maart 2009

Volgens de rekenkamer is een egalisatiefonds niet voor alle stadsdelen noodzakelijk. Een egalisatiefonds is vooral relevant in stadsdelen waar de schommelingen in opbrengsten van de bouwleges groot zijn. Schommelingen in de opbrengsten van bouwleges ontstaan omdat er niet ieder jaar grote bouwprojecten worden uitgevoerd, of doordat de economische situatie dusdanig is dat particulieren minder snel kiezen om hun woning te verbouwen of dat projectontwikkelaars minder snel starten met nieuwe projecten. Jaarlijks moet bij de begroting worden uitgegaan van kostendekkende tarieven. Als we rekening houden met grote schommelingen in de

opbrengsten en minder grote schommelingen in de kosten, betekent dit dat de tarieven voor de bouwleges jaarlijks moeten worden aangepast. Dit is geen wenselijke situatie. Door een egalisatiefonds kan dan het tekort aan opbrengsten in het ene jaar worden opgevangen door een overschot aan opbrengsten in een volgend jaar. Ten tijde van uitvoering van het onderzoek in 2006 had alleen stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer een egalisatiefonds voor de bouwleges. In de afgelopen 2 jaar is in de stadsdelen Bos en Lommer en Zeeburg een egalisatiefonds ingesteld. Stadsdeel Slotervaart is voornemens om voor 2010 een egalisatiefonds in te stellen. De stadsdelen de Baarsjes, Oud-West en Zuideramstel zijn niet van plan om een dergelijk fonds voor de bouwleges in het leven te roepen, omdat er in deze stadsdelen geen sprake is van een overschot aan opbrengsten in enig jaar.

Door de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* is nu voorgesteld om in ieder stadsdeel de kostendekkendheid voor de bouwleges te bepalen voor een langere periode. Dat betekent dat overschotten in het ene jaar gecompenseerd worden met tekorten in het andere jaar. Hiervoor moeten de stadsdelen een egalisatiefonds instellen om de fluctuaties in opbrengsten te kunnen opvangen. Dit voorstel is door het portefeuillehoudersoverleg financiën niet overgenomen.

Conclusie rekenkamer

Tabel 4.4 laat zien welke stadsdelen de aanbeveling hebben uitgevoerd (Bos en Lommer, Geuzenveld-Slotermeer en Zeeburg), welke stadsdelen dit van plan zijn (Slotervaart) en welke stadsdelen dat niet hebben gedaan (de Baarsjes, Oud-West en Zuideramstel).

Tabel 4.4 - Overzicht uitvoeren aanbeveling 2 - Egalisatiefonds in de stadsdelen

Bos en Lommer	De Baarsjes	Geuzenveld-Slotermeer	Oud-West	Slotervaart	Zeeburg	ZuiderAmstel
√	-	√	-	#	√	-
√ = stadsdeel heeft een egalisatiefonds voor de bouwleges. # = stadsdeel is voornemens een egalisatiefonds voor de bouwleges in te stellen. - = stadsdeel heeft geen egalisatiefonds en is voorlopig ook niet van plan een egalisatiefonds voor de bouwleges in te stellen.						

Daarnaast concludeert de rekenkamer dat deze aanbeveling door de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* is overgenomen. De werkgroep heeft voorgesteld om in alle stadsdelen een egalisatiefonds voor de bouwleges in te stellen. Op dit moment is hierover nog geen definitief standpunt bepaald door het portefeuillehoudersoverleg financiën en de dagelijks besturen van de stadsdelen.

4.1.3 Aanbeveling 3 - Mogelijkheden van opbrengstenverevening

Aanbeveling 3 - Verken de mogelijkheden van opbrengstenverevening tussen de stadsdelen

Het verschil in kostendekkendheid tussen stadsdelen wordt vooral bepaald door de spreiding van grootschalige bouwprojecten. Als uit wordt gegaan van een meer kostendekkend tarief betekent dit dat burgers (met hun minder omvangrijke bouwaanvragen) meer in rekening wordt gebracht. Dit zal in het bijzonder burgers treffen in stadsdelen zonder grootschalige bouwprojecten. Met een systeem van verevening kan de invloed van opbrengstverschillen tussen de stadsdelen verminderen en kan een duidelijkere relatie ontstaan tussen de tarieven en de kosten.

Reacties dagelijks besturen januari 2007

Onderstaande tabel geeft een opsomming van de reacties van de dagelijks besturen van de stadsdelen op deze aanbeveling.

Tabel 4.5 - Reacties dagelijks besturen aanbeveling 3 - Mogelijkheden van opbrengstenverevening

Stadsdeel	Reactie dagelijks bestuur 2007
Bos en Lommer	Het advies van de rekenkamer om de opbrengsten bouwleges over de stadsdelen te verevenen deel ik niet. De rekenkamer constateert terecht dat de uitgaven voor de grote projecten in een latere fase plaatsvinden. Daarnaast zijn ook de kosten bij de verschillende stadsdelen verschillend, denk maar eens aan de huisvestingslasten. Het vaststellen van de tarieven en de mate van kostendekkendheid behoort tot de verantwoordelijkheid van de stadsdeelraad en is een politieke afweging. Wel juich ik initiatieven toe om te komen tot het uniform opstellen van de tarieven, zodat de tarieven onderling beter met elkaar vergeleken kunnen worden. Daarnaast zouden centrale richtlijnen met betrekking tot een maximaal % overhead, uurtarieven etc ook bijdrage kunnen leveren aan een beter tarievenbeleid binnen Amsterdam.
De Baarsjes	We zijn bereid om mee te werken aan het verkennen van de mogelijkheden van een vereveningssysteem tussen de stadsdelen.
Geuzenveld-Slotermeer	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Oud-West	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Slotervaart	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Zeeburg	Vooralsnog is het dagelijks bestuur van Zeeburg van mening dat een systeem van verevening binnen de bestaande structuur in de stad niet goed past. Een dergelijke aanpassing vergt een aanzienlijke stadsbrede tijdsinvestering en zal naar verwachting niet op korte termijn leiden tot een voor de burgers en bedrijven eenduidigere samenhang in de tarieven.
Zuideramstel	Stadsdeel Zuideramstel vindt dit een zeer interessant idee dat kan bijdragen aan een grotere gelijkheid van tarieven binnen Amsterdam. Een initiatief om dit idee nader uit te werken, ondersteunen wij van harte.

Stand van zaken maart 2009

De stadsdelen hebben geen actie ondernomen om deze aanbeveling nader te onderzoeken. Het portefeuillehoudersoverleg Financiën was van mening dat een dergelijk systeem te politiek gevoelig is en de autonomie van de stadsdelen aantast. De rekenkamer denkt dat hiermee wordt bedoeld dat (de meeste) stadsdelen niet bereid zijn om relatief grote opbrengsten (bijvoorbeeld uit grote bouwprojecten) met andere te delen.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat deze aanbeveling niet is uitgevoerd door de stadsdelen.

4.1.4 Aanbeveling 4 - Fluctuaties in aanbod werk

Aanbeveling 4 - Verken de mogelijkheden om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan

Een andere wijze om de kostenverschillen tussen de stadsdelen en kostenverschillen in de tijd te verminderen, is via een 'pool' van personeel. Stadsdelen met een tijdelijk groter aanbod aan werk vanwege grotere bouwprojecten kunnen andere stadsdelen benaderen voor het tijdelijk inhuren van medewerkers. Dit kan via de creatie van een pool van personeel dat in verschillende stadsdelen inzetbaar is. Fluctuaties in het aanbod van werk worden zo doelmatiger opgevangen.

Reacties dagelijks besturen januari 2007

Onderstaande tabel geeft de reacties van de dagelijks besturen uit januari 2007 weer.

Tabel 4.6 - Reacties dagelijks besturen aanbeveling 4 - Fluctuaties in aanbod werk

Stadsdeel	Reactie dagelijks bestuur 2007
Bos en Lommer	Een verkenning van de mogelijkheden om samen te werken, bijvoorbeeld via een pool, past binnen de doelstellingen van het dagelijks bestuur om door middel van samenwerking te komen tot een verbetering van kwaliteit en/of het realiseren van doelmatigheidswinsten. Ik vind de aanbeveling dan ook een interessante gedachte om nader uit te werken.
De Baarsjes	Deze optie is niet aan de orde voor De Baarsjes. De toetsing van veel bouwvergunningen wordt al uitbesteed.
Geuzenveld-Slotermeer	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Oud-West	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Slotervaart	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Zeeburg	De Dienst Milieu- Bouw en woningtoezicht controleert voor Zeeburg de aanvragen op onder andere de bouwtechnische-, brandveiligheid- en welstandaspecten. Hierdoor is reeds sprake van een flexibele inzet.
ZuiderAmstel	Het idee om gezamenlijk een mogelijkheid te creëren om fluctuaties in het aanbod van werk op te vangen is de moeite waard om gezamenlijk nader te onderzoeken. Een betere samenwerking tussen en mogelijk ook een grotere afstemming van werkwijzen van de afdelingen vergunningen lijkt ons dan wel een voorwaarde.

Stand van zaken maart 2009

De stadsdelen hebben de rekenkamer kenbaar gemaakt dat het moeilijk is om voldoende bouwplantoetsers en bouwinspecteurs aan te trekken. Vooral in de stadsdelen Zeeburg en Geuzenveld-Slotermeer bestaat hieraan een tekort. Om dit tekort aan bouwplantoetsers en bouwinspecteurs tegen te gaan is er onder leiding van de dienst Milieu en Bouwtoezicht het project 'De handen ineen voor een sterk BWT' gestart. Het doel van dit project is om binnen Amsterdam een opleidingstraject te starten voor BWT-personeel. De bedoeling is dan dat dit personeel wordt ingezet op de plekken waar zij het meest noodzakelijk zijn.

Daarnaast is door de dienst Milieu en Bouwtoezicht op 18 maart 2009 aan het overleg van hoofden BWT van de stadsdelen het voorstel gedaan om te komen tot een pool van BWT-personeel. Het overleg van hoofden heeft hiermee in principe ingestemd, maar is van mening dat één en ander nog wel moet worden uitgewerkt en geen schade mag doen aan het project 'De handen ineen voor een sterk BWT'.

Conclusie rekenkamer

In Amsterdam bestaat een tekort aan BWT personeel. Door de dienst Milieu en Bouwtoezicht is een project gestart dat moet leiden tot het vinden en opleiden van BWT-personeel dat kan worden ingezet in de gehele stad. Zeer recent is het voorstel om tot een pool van BWT-personeel te komen opnieuw in discussie gebracht. De rekenkamer constateert dat de aanbeveling in uitvoering is genomen, maar dat het praktische probleem nog niet is opgelost.

4.1.5 Aanbeveling 5 - Uniforme kostentoerekening

Aanbeveling 5 - Maak in onderling overleg de toerekening van de indirecte kosten meer uniform

De basis voor een uniforme wijze van toerekening van indirecte kosten is het advies van de ACAM. Dit wordt in 4 stadsdelen reeds toegepast. De rekenkamer beveelt de overige stadsdelen aan dit ook te gaan doen.

Reacties dagelijks besturen januari 2007

Tabel 4.7 laat de reacties van de dagelijks besturen van de stadsdelen zien, die zij hebben gegeven op de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer in januari 2007.

Tabel 4.7 - Reacties dagelijks besturen aanbeveling 5 - Uniforme kostentoerekening

Stadsdeel	Reactie dagelijks bestuur 2007
Bos en Lommer	Het dagelijks bestuur onderschrijft deze aanbeveling.
De Baarsjes	We zijn voorstander van het uniformer maken van de toerekening van de indirecte kosten. In het kader van de onder 1 geschetste reorganisatie wordt daaraan gewerkt.
Geuzenveld-Slotermeer	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Oud-West	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.

Stadsdeel	Reactie dagelijks bestuur 2007
Slotervaart	Geen reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.
Zeeburg	Wij achten het zinvoller om de inzet te richten op het direct af stemmen van de tarieven tussen de stadsdelen. Deze samenhang kan op 3 niveaus worden gezocht; doelmatigheid, systematiek en politiek. Voor de eerste 2 punten geldt dat hierover door de stadsdelen afstemming kan worden gezocht in de vorm van afspraken omtrent toerekening, etc. Wijzigingen welke de autonomie van de stadsdelen raakt vraagt om een aanpak binnen een breder kader en dient aan te sluiten bij de trajecten zoals hierboven reeds genoemd.
Zuideramstel	Een uniforme toerekening van indirecte kosten leidt tot een transparantere opbouw van tarieven en geeft de mogelijkheid de tarieven beter te kunnen vergelijken. Wij zullen het advies van de ACAM nader bestuderen en op zijn mogelijkheden bezien.

Stand van zaken maart 2009

Uniforme kostentoerekening

Volgens de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* is het voor het streven naar vergelijkbare en uniforme tarieven noodzakelijk om ook voor de kostentoerekening een uniforme berekeningsmethode te hanteren. De werkgroep *Vergelijkbare tarieven* heeft hiervoor dan ook een voorstel gedaan. Dit voorstel was ook opgenomen in de raadsvoordracht *Uniforme tarieven* die de stadsdelen met uitzondering van stadsdeel Bos en Lommer, hebben vastgesteld.

De uniforme methode voor kostentoerekening is uitgewerkt in 45 actiepunten die de stadsdelen moeten uitvoeren om te komen tot deze gelijke kostentoerekening. De werkgroep *Vergelijkbare tarieven* houdt in de gaten hoe ver de stadsdelen zijn met het doorvoeren van deze gelijke manier van kostentoerekening. Via het 'hoofden middelen overleg' wordt over de stand van zaken bij de stadsdelen gerapporteerd.

Enkele belangrijke uitgangspunten bij de kostentoerekening aan de bouwleges zijn dat stadsdelen:

- verschillende legesgroepen apart in de administratie zichtbaar maken. Hierdoor kan de kostendekkendheid per legesgroep (bijvoorbeeld bouwleges) en van de legesverordening als totaal inzichtelijk worden gemaakt in de programmabegrotingen en jaarrekening van de stadsdelen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de mate van kruissubsidiëring tussen de legesverordeningen;
- de kostenplaatsmethode als kostenverdeelmethode hanteren;
- bij de berekening van legestarieven rekening houden met de compensabele btw.

De bedoeling is dat de stadsdelen deze methode van kostentoerekening uiterlijk vanaf de programmabegroting 2010 gebruiken. Van deze methode voor kostentoerekening kan alleen gemotiveerd worden afgeweken. Voor de meeste stadsdelen betekent dit een aanpassing van de huidige methode van kostentoerekening. Uit de inventarisatie

van de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* blijkt de volgende stand van zaken voor het doorvoeren van de uniforme kostentoerekening bij de stadsdelen.⁷

Tabel 4.8 - Stand van zaken uniforme kostentoerekening tarieven stadsdelen⁸

Onderdeel	De Baarsjes	Bos en Lommer	Geuzenveld-Slotermeer	Oud-West	Slotervaart	Zeeburg	Zuideramstel	Westerpark	Centrum	Oost-Watergraafsmeer	Osdorp	Oud-Zuid	Noord	Zuidoost
Producten legesgroepen zichtbaar	--	-	-	++	-	-	-	-	-	++	-	-	x	++
Standaard kostentoerekening toegepast voor programmabegroting 2009	-	+	+	-	+	-	-	x	+	++	-	+	-	++
Kostenplaatsmethode als kostenverdelmethode	--	++	+	--	++	+	++	x	++	++	+	++	++	++
++ = stadsdeel heeft uniforme kostentoerekeningsmethode (bijna) geheel toegepast. + = stadsdeel heeft uniforme kostentoerekeningsmethode grotendeels toegepast. x = het is onbekend in hoeverre het stadsdeel de uniforme kostentoerekening hanteert. - = stadsdeel heeft uniforme kostentoerekening deels toegepast. -- = stadsdeel heeft uniforme kostentoerekening nog niet toegepast.														

De rekenkamer constateert dat een aantal stadsdelen al gericht bezig zijn met de implementatie van deze nieuwe kostentoerekeningsmethode en dat andere stadsdelen nog niet zover zijn. Zo hanteren stadsdeel de Baarsjes en Oud-West nog een andere methode voor de kostentoerekening. Stadsdeel Oud-West is als enige, van de bij dit onderzoek betrokken stadsdelen, wel in staat om de kosten per legesgroep zichtbaar te maken. Volgens bovenstaand overzicht hebben de stadsdelen Bos en Lommer, Geuzenveld-Slotermeer en Slotervaart al bij de programmabegroting 2009 de uniforme methode voor de kostentoerekening toegepast.

⁷ De rekenkamer richt zich hierbij op de onderdelen die van belang zijn voor de bouwleges. De onderdelen die vooral een rol spelen bij bijvoorbeeld de Afvalstoffenheffing neemt de rekenkamer hier niet mee in het overzicht.

⁸ Bron: Hoofden middelen overleg, *Implementatie standaard kostentoerekening*, 21 januari 2009.

Kostendekkendheid legesverordening

Pas als de kostentoerekening uniform is, is goed inzicht in de kostendekkendheid van de legesgroepen mogelijk. Door de uniforme methode van kostentoerekening wordt het mogelijk om de kosten tussen de stadsdelen goed te vergelijken. Door de werkgroep uniforme tarieven is inzichtelijk gemaakt wat de kostendekkendheid is voor legesgroepen uit de legesverordening voor alle stadsdelen gezamenlijk. Dit is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 4.9 - Kostendekkendheid legesgroepen voor alle stadsdelen⁹

Jaar	Bouwen en Wonen	Burgerzaken	Overige leges	Totaal leges
2006 (realisatie)	108%	69%	51%	78%
2007 (realisatie)	100%	78%	45%	82%
2009 (begroting)	87%	74%	55%	82%

Tussen de legesgroepen zijn grote verschillen in kostendekkendheid. De werkgroep *Vergelijkbare tarieven* stelt daarom voor om de legesgroepen apart te beschouwen en hierbij als uitgangspunt te nemen dat de legesgroepen afzonderlijk van elkaar kostendekkend moeten zijn. Het betreft een voorstel, hierover is door de dagelijks besturen en het portefeuillehoudersoverleg financiën nog geen definitief standpunt ingenomen. Als dit uitgangspunt wordt gehanteerd in Amsterdam, betekent dit dat bijvoorbeeld meeropbrengsten uit de bouwleges niet kunnen worden gebruikt om tekorten bij de andere legesgroepen (zoals die van burgerzaken) op te vangen. Wel wordt het uitgangspunt van maximale kostendekkendheid per legesverordening gewaarborgd.

Door de gemeenteraad is op 5 november 2008 een motie aangenomen, ingediend door de heer Van der Meer, waarin het college van burgemeester en wethouders wordt gevraagd voor de begroting 2010 een overzicht voor te leggen aan de gemeenteraad van alle leges van de stadsdelen en de centrale stad met de daarbij behorende dekkingspercentages en opbouw van de kosten. Dit verzoek is vooral ingediend om daarmee een afweging te maken over de gewenste hoogte van de leges.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat de meeste stadsdelen nog een flinke stap moeten zetten om te komen tot een uniforme wijze van kostentoerekening. De stadsdelen hebben wel aangegeven achter de uniforme methode van kostentoerekening te staan en deze vanaf de begroting 2010 toe te passen. De rekenkamer signaleert, op basis van de inventarisatie van de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*, dat dit vooral voor de stadsdelen de Baarsjes, Oud-West, Zeeburg en Zuideramstel nog de nodige aanpassingen vraagt, omdat zij de standaard kostentoerekening nog niet hebben toegepast in de programmabegroting of de kostenplaatsmethode als methode van

⁹ Bron: Bestuurlijke stuurgroep tarieven, *Uniforme tarieven stadsdelen*, 23 maart 2009, status: CONCEPT

kostenverdeling nog moeten invoeren. De rekenkamer concludeert dat deze aanbeveling deels is uitgevoerd.

Uit de gesprekken die de rekenkamer heeft gevoerd met de verantwoordelijken voor het verlenen van de bouwvergunningen blijkt dat deze afdelingshoofden veelal niet op de hoogte zijn van de wijze van kostentoerekening of van de hoogte van de kosten voor het verlenen van bouwvergunningen. De rekenkamer adviseert hiermee rekening te houden en ook de afdelingshoofden Bouw- en Woningtoezicht te betrekken bij het realiseren van een uniforme kostentoerekening in de stadsdelen.

De rekenkamer vindt dat de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* veel maatregelen neemt om te komen tot een uniforme tarieventabel en een uniforme methode van kostentoerekening. Aan de toekomst is gedacht door na te denken over de borging van de uniforme tarieventabel. Ook wordt de vinger goed aan de pols gehouden om te zorgen dat de stadsdelen zich houden aan het besluit te komen tot een uniforme wijze van kostentoerekening. De rekenkamer hoopt hiervan binnenkort de resultaten te zien.

4.2 Aanbevelingen per stadsdeel

De rekenkamer heeft naast de aanbevelingen die voor alle stadsdelen gelden en door de stadsdelen gezamenlijk konden worden opgepakt ook aanbevelingen gedaan voor de individuele stadsdelen. In deze paragraaf gaat de rekenkamer per stadsdeel na of de aanbevelingen zijn uitgevoerd.

4.2.1 Bos en Lommer

Voor stadsdeel Bos en Lommer heeft de rekenkamer 4 aanbevelingen gedaan. Hieronder behandelt de rekenkamer de manier waarop Bos en Lommer is omgegaan met de aanbevelingen van de rekenkamer.

Aanbeveling 6 - Verbeter de toerekening van de indirecte kosten door de loonkosten van de overhead van het stadsdeel daar in op te nemen.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Ten tijde van het aanleveren van de gegevens voor de benchmark was een gedeelte van de administratie, als gevolg van de Bos en Lommerpleincrisis, niet goed benaderbaar, waardoor op dat moment niet alle gegevens konden worden geleverd. In het uurtarief worden de indirecte kosten (loonkosten overhead) opgenomen. De gehanteerde verdeelsleutel voor de indirecte kosten is uitgedrukt in fte's.

Nawoord rekenkamer januari 2007

De rekenkamer heeft in haar nawoord niet specifiek gereageerd op bovenstaande reactie van het dagelijks bestuur.

Stand van zaken maart 2009

Zoals in de reactie van dagelijks bestuur in januari 2007 reeds is vermeld worden de loonkosten van de overhead via een kostenverdeelsystematiek (kostenplaatsmethode) toegerekend aan de afdelingen die belast zijn met vergunningverlening. De loonkosten maken onderdeel uit van de indirecte kosten van vergunningverlening.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer constateert dat de aanbeveling al in 2007 werd uitgevoerd.

Aanbeveling 7 - Maak kruissubsidiëring inzichtelijk.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Voor 2006 is kruissubsidiëring begroot voor een bedrag van €350.000. Hiermee wordt een tekort bij de inkomsten publieksdienstverlening gesubsidieerd. Daarmee voldoet naar mijn mening het stadsdeel reeds aan de voorgestelde aanbeveling.

Nawoord rekenkamer januari 2007

De rekenkamer heeft in haar nawoord niet specifiek gereageerd op bovenstaande reactie van het dagelijks bestuur.

Stand van zaken maart 2009

Kruissubsidiëring tussen de verschillende legesgroepen uit de legesverordening wordt niet inzichtelijk gemaakt. Het is geen bewust beleid dat dit niet wordt gedaan.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat stadsdeel Bos en Lommer deze aanbeveling niet heeft uitgevoerd.

Aanbeveling 8 - Stel een meerjarenbegroting op met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

In de voorjaarsnota 2006 en in de begroting 2006 is een meerjarenbegroting opgenomen. De ervaring met deze begroting in relatie tot kostendekkendheid en legestartief is echter dat bij vertraging in m.n. grote projecten de bruikbaarheid van deze meerjarenbegroting ter discussie staat. Dit omdat je de legestartieven per jaar vaststelt en grote fluctuaties per jaar voorkomen dienen te worden. De invloed van de grote projecten op de legestartieven is te groot.

Nawoord rekenkamer januari 2007

Eén specifieke aanbeveling wil het stadsdeelbestuur niet overnemen, namelijk een meerjarenbegroting met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid. Het bestuur meent dat bij vertraging in vooral de grote projecten de bruikbaarheid van een meerjarenbegroting ter discussie staat. De rekenkamer onderkent dit probleem wel,

maar meent dat als men kiest voor een sturing op kostendekkendheid en een relatie van de tarieven daarmee, men een instrument als een meerjarenbegroting niet mag veronachtzamen. Daarin zal dan een zekere inschatting over de vertraging van projecten moeten zijn opgenomen. De uiterste consequentie van het argument van het bestuur is immers, dat de invloed van grote projecten dusdanig is dat een beleid inzake kostendekkendheid niet te voeren is door een stadsdeel als Bos en Lommer.

Stand van zaken maart 2009

Stadsdeel Bos en Lommer heeft in 2008 een meerjarenraming voor de inkomsten van de bouwleges opgesteld. Deze raming is gemaakt om vragen van de stadsdeelraad te beantwoorden over verwachte daling in inkomsten voor de bouwleges en welke gevolgen de invoering van de uniforme tarieven voor stadsdeel Bos en Lommer zou hebben. De raming is op 23 juni 2008 bij de behandeling van de voorjaarsnota 2009 en de programmabegroting 2009 ter informatie gestuurd naar de stadsdeelraad. In deze raming wordt alleen een overzicht gegeven van de verwachte inkomsten(daling). Er wordt geen inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden bij het verlenen van de bouwvergunningen. Omdat een overzicht van de kosten ontbreekt, wordt geen inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid van de bouwleges.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat stadsdeel Bos en Lommer deze aanbeveling niet heeft uitgevoerd.

Aanbeveling 9 - Pas de paragraaf lokale heffingen aan in zowel de begroting als de rekening aan de eisen van het BBV.

Dit betreft in het bijzonder de geraamde inkomsten in de begroting. De rekening dient in overeenstemming te worden gebracht met de voorschriften uit het BBV.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Daar waar de paragraaf lokale lasten nog verder verbetering behoeft nemen we de aanbevelingen van de rekenkamer over.

Nawoord rekenkamer januari 2007

De rekenkamer heeft in haar nawoord niet specifiek gereageerd op deze aanbeveling.

Stand van zaken maart 2009

In de jaarrekeningen en programmabegrotingen die de afgelopen jaren door het stadsdeel zijn vastgesteld omvat de paragraaf lokale heffingen de volgende onderwerpen: de geraamde inkomsten, het beleid voor de lokale heffingen en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid. Tot nu toe werd niet gerapporteerd over de lokale lastendruk, omdat volgens Bos en Lommer een groot deel van deze lokale lasten worden bepaald door de centrale stad. In de jaarrekening 2008 besteedt het stadsdeel wel aandacht aan de lokale lastendruk.

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Bos en Lommer heeft de aanbeveling uitgevoerd.

4.2.2 De Baarsjes

De rekenkamer heeft voor stadsdeel de Baarsjes 3 aanbevelingen gedaan. In deze paragraaf gaat de rekenkamer in op de manier waarop het stadsdeel is omgegaan met de aanbevelingen.

Aanbeveling 10 - Breng de administratieve organisatie in orde voor wat betreft de bouwleges.

Het gaat dan ondermeer om: een integrale aanpak waarbij de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens, een goede tijdregistratie zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en de invoering van normtijden.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

In verband met de reorganisatie wordt gewerkt aan nieuwe procesbeschrijvingen en kostentoe-rekeningen. Hierbij zal de kruisjeslijst van de ACAM en de invoering van normtijden worden meegenomen. Het tijdschrijven is geen instrument met toegevoegde waarde voor een afdeling die zich volkomen met het verlenen van vergunningen bezig houdt, waarbij de doelstelling is om te streven naar kostendekkendheid van de leges, en niet van de bouwleges apart. Daarnaast is de ervaring die we in onze kleine organisatie hebben opgedaan met tijdschrijven dat deze kostenverhogend werkt.

Nawoord rekenkamer januari 2007

De aanbeveling met betrekking tot het tijdschrijven wil het bestuur niet overnemen. De ervaring is volgens het bestuur dat tijdschrijven in een kleine organisatie kostenverhogend werkt. Naar de mening van de rekenkamer is het doelmatiger laten werken van een organisatie zonder dat de leiding daarvan inzicht heeft in de productie in uren nauwelijks voorstelbaar.

Stand van zaken maart 2009

Na het verschijnen van het rapport van de rekenkamer heeft stadsdeel de Baarsjes de reorganisatie verder uitgevoerd. Uit een gesprek dat de rekenkamer heeft gevoerd met het stadsdeel blijkt dat de aandacht van het stadsdeel voornamelijk gericht was op de reorganisatie en minder op het verbeteren van de bestaande administratieve organisatie.¹⁰ Het stadsdeel werkt aan het opstellen van nieuwe procesbeschrijvingen voor het verlenen van bouwvergunningen. Deze zijn nog niet gereed. Het stadsdeel gebruikt geen normtijden voor de afhandeling van vergunningen. Mogelijk gaat het stadsdeel hiervan wel gebruik maken als toetsinstrument en als instrument om de

¹⁰ In de ambtelijke reactie op de nota van bevindingen heeft het stadsdeel laten weten dat onlangs een interne audit is uitgevoerd waaruit gebleken is dat de administratie van de verleende bouwvergunningen en de financiële administratie vrij nauwkeurig op elkaar aansluiten. De koppeling tussen beide administraties is alleen handmatig te maken.

efficiëntie te meten. Een goede tijdregistratie voor de verrichte werkzaamheden per medewerker per vergunning is niet gerealiseerd. Volgens het stadsdeel is dit ook niet meer noodzakelijk omdat de tarieven van de Baarsjes inmiddels voldoen aan het voorstel van de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. Volgens de rekenkamer heeft een goede tijdregistratie van de verrichte werkzaamheden van de medewerkers per type vergunning nog wel degelijk een functie. Een goede tijdregistratie is immers nog steeds noodzakelijk om de juiste kosten te kunnen toerekenen aan de producten of tarieven en het kan een bijdrage leveren aan een doelmatigere werkwijze. Volgens het stadsdeel is er, nu de reorganisatie is afgerond, weer ruimte om verbeteringen in de administratieve organisatie van de bouwvergunningen op te pakken.

Conclusie rekenkamer

De aanbeveling om de administratieve organisatie van het bouwvergunningenproces te verbeteren is nog niet uitgevoerd.

Aanbeveling 11 - Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Aangezien we streven naar kostendekkendheid over de gehele linie, en niet slechts voor de bouwleges, is de verhoging van hiervan, zoals door de Rekenkamer wordt voorgesteld, geen optie.

Nawoord rekenkamer januari 2007

Geen nawoord van de rekenkamer voor deze aanbeveling.

Stand van zaken maart 2009

Stadsdeel de Baarsjes heeft haar Tarieventabel 2009 aangepast aan de tarieven zoals voorgesteld in de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. Deze aanpassing van de tarieven heeft wel geleid tot een verhoging van de bouwleges in 2009 ten opzichte van 2006. Onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht.

Tabel 4.10 - Bouwleges in 2006 en 2009 stadsdeel de Baarsjes

Bouwsom	€ 10.000	€ 45.500	€ 130.000	€ 1.000.000	€ 5.000.000	€ 10.000.000
Bouwvergunning	Licht	Regulier				
Bouwleges 2006	€ 96	€ 853	€ 2.438	€ 18.750	€ 93.750	€ 187.500
Bouwleges 2009	€ 196	€ 1.047	€ 4.030	€ 25.000	€ 95.000	€ 190.000

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer constateert dat stadsdeel de Baarsjes de tarieventabel heeft aangepast aan de tarieventabel voorgesteld door de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. De aanbeveling is daardoor achterhaald. Wel heeft deze aanpassing geleid tot een verhoging van de bouwleges.

Aanbeveling 12 - Verbeter in de begroting en rekening de paragraaf lokale heffingen bij de geraamde inkomsten, de aanduiding van de lokale lastendruk en de beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

De voorgestelde verbeteringen met betrekking tot de begroting en rekening nemen wij over.

Nawoord rekenkamer januari 2007

Geen nawoord van de rekenkamer over deze aanbeveling.

Stand van zaken maart 2009

Stadsdeel de Baarsjes heeft in de programmabegrotingen van 2008 en 2009 geen informatie opgenomen over de geraamde legesinkomsten, de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. In het jaarverslag 2007 heeft het stadsdeel informatie opgenomen over legesopbrengsten, waaronder de bouwleges.

Het stadsdeel vindt dat de aanduiding van de lokale lastendruk slechts zeer gedeeltelijk een taak is die het stadsdeel aangaat. Dit omdat het grootste aandeel van de lokale lastendruk wordt bepaald door de centrale stad. De rekenkamer deelt deze mening van het stadsdeel niet. De centrale stad bepaalt een deel van de tarieven en het stadsdeel bepaalt het overige deel. Dat betekent dat het stadsdeel het beste overzicht heeft van de lokale lastendruk van de inwoners van het stadsdeel.

De mogelijkheden voor kwijtschelding zijn volgens het stadsdeel uitgebreid opgenomen in de bijlage bij de belastingaanslagen die naar de inwoners worden toegezonden; volgens het stadsdeel is een verwijzing hiernaar in begroting en jaarrekening voldoende. De rekenkamer constateert echter dat stadsdeel de Baarsjes in de begrotingen en jaarrekeningen niet verwijst naar deze bijlage over het kwijtscheldingsbeleid.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat stadsdeel de Baarsjes deze aanbeveling deels heeft overgenomen, maar dat verbetering van de paragraaf lokale heffingen nog mogelijk is.

4.2.3 Geuzenveld-Slotermeer

De rekenkamer heeft specifiek voor stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer 2 aanbevelingen gedaan. Deze paragraaf geeft weer of, en zo ja hoe het stadsdeel de aanbevelingen heeft opgevolgd.

Aanbeveling 13 - Onderzoek de oorzaken van de lage doelmatigheid.

De rekenkamer heeft geen oorzaak kunnen vinden van de vrij lage doelmatigheid van het stadsdeel. De administratieve organisatie lijkt op orde, terwijl aan een aantal andere voorwaarden voor doelmatigheid ook wordt voldaan. Hierbij kunnen ook de algemene aanbevelingen, die de rekenkamer aan de stadsdelen heeft gedaan, worden betrokken. Normering van werkzaamheden kan een mogelijke oplossing zijn.

Stand van zaken maart 2009

Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer heeft geen specifiek onderzoek gedaan naar de lage doelmatigheid van het bouwvergunningenproces. De rekenkamer constateerde een lage doelmatigheid door het lage aantal verstrekte bouwvergunningen per fte. Het stadsdeel geeft hiervoor als reden dat de lage doelmatigheid te maken heeft met het grote aantal stedelijke vernieuwingsprojecten in het stadsdeel. Hierdoor zijn er meer complexe bouwvergunningen dan in andere stadsdelen. Door deze complexe vergunningaanvragen kost het meer capaciteit om een aanvraag te beoordelen. Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer heeft gebruik gemaakt van de normtijden van stadsdeel Bos en Lommer om de benodigde formatie te kunnen bepalen. Gebleken is dat stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer 2 fte te kort komt. Het stadsdeel heeft zowel tekort aan bouwplantoetsers en bouwinspecteurs. De meeste grote bouwprojecten zijn vergund, wat betekent dat het stadsdeel nu de meeste behoefte heeft aan bouwinspecteurs.

Het Stedelijk Programma Regelgeving en Handhaving heeft een kwaliteitsaudit gestart naar de taken van Bouw- en Woningtoezicht. Het stadsdeel verwacht dat deze audit leidt tot aanbevelingen om de doelmatigheid van het bouwvergunningenproces te verbeteren. Het stadsdeel zal deze aanbevelingen gebruiken om het bouwvergunningeproses te verbeteren.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat het stadsdeel deze aanbeveling deels heeft uitgevoerd. Nadat de aanbevelingen uit de BWT kwaliteitsaudit beschikbaar komen zal het bouwvergunningeproses verder worden verbeterd.

Aanbeveling 14 - Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.

Stand van zaken maart 2009

Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer heeft de *Tarientabel 2009* aangepast aan de tarieven zoals voorgesteld in de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. Deze aanpassing van de tarieven heeft, voor de bouwleges tot een bouwsom van € 5.000.000, geleid tot een verhoging van de bouwleges in 2009 ten opzichte van 2006. Voor de bouwsommen van € 5.000.000 en hoger leidt dit tot lagere bouwleges. Onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht.

Tabel 4.11 - Hoogte bouwleges 2006 en 2009 stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer

Bouwsom	€ 10.000	€ 45.500	€ 130.000	€ 1.000.000	€ 5.000.000	€ 10.000.000
Bouwvergunning	Licht	Regulier				
Bouwleges 2006	€ 150	€ 960	€ 2.650	€ 20.050	€ 100.050	€ 200.050
Bouwleges 2009	€ 173	€ 1.047	€ 4.030	€ 25.000	€ 95.000	€ 190.000

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer stelt vast dat dat stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer de tarieventabel heeft aangepast aan de tarieventabel voorgesteld door de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. De aanbeveling is daardoor achterhaald. Wel heeft deze aanpassing geleid tot een verhoging van de bouwleges.

4.2.4 Oud-West

Voor Oud-West heeft de rekenkamer in 2007 4 aanbevelingen gedaan.

Aanbeveling 15 - Koppel de verschillende administratieve systemen aan elkaar: bouwvergunningensysteem, personele urenregistratie en financieel systeem.
Dan pas kan goed bepaald worden voor welke mate van kostendekking het stadsdeel kiest.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Deze aanbeveling nemen we deels over. Door het koppelen van systemen zal de mogelijkheid tot het genereren van kengetallen en stuurinformatie toenemen. Het was altijd al, en zal het streven van het stadsdeel blijven, om over goede en betrouwbare kengetallen en stuurinformatie te beschikken. Het koppelen, vullen en actueel houden van systemen en gegevensbestanden vergt echter investeringen en capaciteit, de rendementsvraag zal daarin altijd een rol blijven spelen.

Nawoord rekenkamer

De aanbeveling over de koppeling van de administratieve en financiële systemen wordt door het bestuur gedeeltelijk overgenomen. De rekenkamer kan zich voorstellen dat – zoals het dagelijks bestuur stelt – het koppelen, vullen en actueel houden van systemen en bestanden investeringen en capaciteit vragen. De rekenkamer is van mening dat dit echter wel noodzakelijk is.

Stand van zaken maart 2009

Volgens stadsdeel Oud-West is een koppeling tussen het bouwvergunningensysteem en de personele urenregistratie gelegd. In de productenbegroting en de productenjaarrekening worden op verschillende onderdelen van producten, uren en materiële kosten geraamd en verantwoord. Hierdoor is volgens het stadsdeel direct af te leiden wat het stadsdeel op verschillende onderdelen van het proces van verlenen van bouwvergunningen aan personele kosten raamt en wat het stadsdeel realiseert. De rekenkamer doelde voor de personele urenadministratie op een koppeling tussen de tijdschrijfgegevens van de individuele medewerkers en de andere systemen op het niveau van de verschillende soorten bouwvergunningen. Daarmee kan Oud-West de werkelijke kosten per type vergunning bepalen, zoals ook wordt gevraagd in het eindrapport *Vergelijkbare tarieven*. Ook kan dit bijdragen aan het realiseren van besparingen, omdat betrouwbare sturingsinformatie beschikbaar komt.¹¹

¹¹ In de ambtelijke reactie zegt het stadsdeel dat de wijze waarop het stadsdeel kosten en baten van de bouwleges toerekent naar de verschillende onderdelen in de (producten)begroting en (producten)rekening reeds sprake is van

Het stadsdeel zegt niet gekozen te hebben voor een koppeling tussen het bouwvergunningensysteem en het financiële systeem, omdat dit geen meerwaarde heeft in de bedrijfsvoering. De rekenkamer erkent dat tussen beide systemen niet zomaar een koppeling moet worden aangebracht. Echter tijdens het onderzoek constateerde de rekenkamer een groot verschil in bouwlegesopbrengsten volgens het systeem van de bouwvergunningen en de bouwlegesopbrengsten volgens het financiële systeem. Wanneer beide systemen niet gekoppeld (kunnen) worden, vindt de rekenkamer het wel van belang dat het stadsdeel in de bedrijfsvoering een regelmatig en vastgelegd controlemoment inbouwt, waardoor deze verschillen tussen beide systemen voorkomen of gecorrigeerd kunnen worden. De rekenkamer constateert dat stadsdeel Oud-West tussen beide systemen nog geen controlemoment heeft ingebouwd, maar van plan is dit vanaf juni 2009 structureel in de werkprocessen in te voeren.

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Oud-West heeft deze aanbeveling nog niet uitgevoerd. Het stadsdeel heeft wel de intentie om een structureel controlemoment in te bouwen tussen de verschillende systemen.

Aanbeveling 16 - Breng de administratieve organisatie op orde voor wat betreft de bouwleges.

De rekenkamer beveelt hierbij een integrale aanpak aan, waarbij bewaakt wordt dat de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Deze aanbeveling nemen we niet over. Wij delen de opvatting niet dat de administratieve organisatie niet op orde zou zijn. Waar in de aanbeveling gesproken wordt over de koppeling tussen het bouwvergunningproces en de financiële processen gelden dezelfde opmerkingen als bij aanbeveling 1.

betrouwbare sturingsinformatie. Het stadsdeel gebruikt hiervoor een onderverdeling naar bouwvergunningen, sloopvergunningen en splitsingsvergunningen. De rekenkamer is van mening dat betere sturingsinformatie kan worden verkregen, wanneer dit wordt geregistreerd naar type bouwvergunning, zoals lichte bouwvergunning en reguliere bouwvergunning.

Nawoord rekenkamer januari 2007

Het dagelijks bestuur geeft aan de aanbeveling over de administratieve organisatie niet over te nemen. De rekenkamer meent dat om goed te kunnen sturen op doelmatigheid een betere koppeling tussen de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces en de financiële gegevens noodzakelijk is. Dit is op dit moment onvoldoende het geval. Zo ontbreken gegevens over aantallen bouwvergunningen naar type (licht, regulier etc.) en over de totale bouwsom, waar de vergunningen betrekking op hebben. Verder ontbreken gegevens over het personeel dat bij het vergunningverleningsproces is betrokken. Dergelijke gegevens zijn alleen beschikbaar op het niveau van de totale afdeling (Woningverbetering en Toezicht). Er is geen relatie tussen medewerkers en afzonderlijke taken en producten. De kostprijs en de kostendekkendheid van het verlenen van bouwvergunningen zijn daardoor door het stadsdeel niet te berekenen. Ook een opgave van de indirecte kosten kon door het stadsdeel niet worden gegeven. Dit zal mogelijk worden veroorzaakt doordat geen toerekening is te maken naar afzonderlijke medewerkers. Het ontbreken van samenhang tussen het administratieve en het financiële systeem blijkt tenslotte uit de opgave van de opbrengsten van de bouwvergunningen: de opbrengsten waren in 2004 volgens het administratieve systeem een derde hoger dan volgens het financiële systeem.

Stand van zaken 2009

Volgens Oud-West is deze aanbeveling gelijk aan de vorige aanbeveling. Met aanbeveling 15 ('koppel de systemen') doelt de rekenkamer op een koppeling van automatiseringssystemen en bij aanbeveling 16 ('breng de administratieve organisatie op orde') doelt de rekenkamer onder meer op het zorgdragen voor een juiste gegevensregistratie. Aanbeveling 15 heeft dus te maken met het systeem zelf en aanbeveling 16 met het vullen van het systeem. Het gaat hier om een registratie van de opbrengsten op de verschillende soorten bouwvergunningen, de juiste registratie van de legesopbrengsten in zowel het bouwvergunningensysteem en het financiële systeem en het zorgen voor een zorgvuldige registratie van de tijdschrijfgegevens van de medewerkers per bouwvergunning, zodat de werkelijk kosten per soort bouwvergunning kunnen worden bepaald. De medewerkers schrijven nu tijd op een verfijnder productniveau. Dat betekent dat zichtbaar kan worden gemaakt hoeveel uren zijn besteed aan het verlenen van de reguliere bouwvergunning of de lichte bouwvergunning.

Stadsdeel Oud-West maakte ten tijde van het eerste onderzoek gebruik van SVIS als registratiesysteem voor de bouwvergunningen. Volgens het stadsdeel was dit systeem onvoldoende geschikt om managementrapportages te genereren. Mede hierdoor was ook de gegevensregistratie onvoldoende. Het stadsdeel is sinds januari 2009 overgestapt op een nieuw systeem: Perfect View. Hierdoor kan bijvoorbeeld door één druk op de knop een overzicht worden verkregen van de voortgang van de vergunningverlening en kan per medewerker worden bekeken hoe de behandeling van een bouwvergunning verloopt. De rekenkamer constateert dat Oud-West de administratieve organisatie van het bouwvergunningproces heeft aangepast onder andere door het verbeteren van de urenregistratie en de keuze voor een nieuw automatiseringssysteem.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat stadsdeel Oud-West deze aanbeveling deels heeft uitgevoerd.

Aanbeveling 17 - Voer een goede tijdregistratie in, zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en de kostendekkendheid van tarieven.

Hierdoor kan het stadsdeel betere sturings- en verantwoordingsinformatie opstellen. Dan kan ook daadwerkelijk gestuurd worden op doelmatigheid.

Reactie dagelijks bestuur 2007

Het stadsdeel beschikt reeds over een goed, en goed werkend, tijdregistratiesysteem. De vulling van dat systeem kan wellicht op productenniveau nog verfijnd worden. Bij het opstellen van de begroting 2008 zal daar aandacht aan gegeven worden. De aanbeveling wordt derhalve deels overgenomen.

Nawoord rekenkamer 2007

Ook de aanbeveling over het tijdregistratiesysteem neemt het dagelijks bestuur gedeeltelijk over. De essentie van de aanbeveling is niet de invoering van een dergelijk systeem (dat is er al), maar een zodanige inrichting van de tijdregistratie te bereiken dat het vaststellen van kostprijzen en kostendekkendheid mogelijk wordt. Het dagelijks bestuur geeft aan dat hieraan aandacht zal worden gegeven bij het opstellen van de begroting 2008.

Stand van zaken maart 2009

Het stadsdeel zegt te beschikken over een goed urenregistratiesysteem. Wel heeft het dagelijks bestuur in haar reactie in 2007 laten weten dat de uren mogelijk op een verfijnder productniveau zullen worden geregistreerd. De rekenkamer constateert dat de medewerkers nu uren registreren per type bouwvergunning. Over de kwaliteit van deze urenregistratie is door de rekenkamer geen duidelijkheid verkregen. De rekenkamer leidt uit de reactie van het stadsdeel af dat de gegevens uit de urenregistratie op het totaal niveau van de bouwvergunningen wordt gebruikt voor de berekening van de kosten voor het bouwvergunningenproces. Volgens het stadsdeel is een gedetailleerd urenregistratiesysteem niet noodzakelijk om consequent en helder de kosten te bepalen. De rekenkamer is echter van mening dat om de kosten voor de bouwvergunningen werkelijk te kunnen bepalen het van belang is om op het niveau van de soorten bouwvergunningen (lichte bouwvergunning, reguliere bouwvergunning, etcetera) zicht te hebben op de werkelijk bestede uren per soort bouwvergunning. Ook in het eindrapport *Vergelijkbare tarieven* staat dat het voor het bepalen van de werkelijke kosten nodig kan zijn uit te gaan van de werkelijk bestede uren.

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Oud-West heeft de aanbeveling om de tijdschrijfregistratie te verbeteren deels uitgevoerd. De uren worden op een verfijnder productniveau geregistreerd, maar van deze urenregistratie wordt geen gebruik gemaakt om de werkelijke kosten voor de verlening van de bouwvergunningen te bepalen.

Aanbeveling 18 - Neem in de begroting en rekening in de paragraaf lokale heffingen een passage op over de lokale lastendruk.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Deze aanbeveling wordt overgenomen, met ingang van de begroting 2008 zal deze passage opgenomen worden.

Nawoord rekenkamer januari 2007

Geen nawoord van de rekenkamer over deze aanbeveling.

Stand van zaken maart 2009

Volgens stadsdeel Oud-West heeft zij deze aanbeveling uitgevoerd. De rekenkamer is echter van mening dat het stadsdeel in de programmabegroting en het jaarverslag meer informatie kan geven over de lokale lastendruk van de inwoners van het stadsdeel. Volgens Oud-West is dit niet mogelijk, omdat zij de hiervoor een vergelijking willen maken met de lastendruk in de andere stadsdelen. De gegevens hierover zijn niet bekend op het moment dat de begroting wordt opgesteld. De rekenkamer wijst erop dat over voorgaande jaren wel gegevens bekend zijn. Door gebruik te maken van die informatie kan wel een vergelijking gemaakt worden van de lokale lastendruk tussen de stadsdelen.

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Oud-West heeft deze aanbeveling niet uitgevoerd.

4.2.5 Slotervaart

Stadsdeel Slotervaart heeft in haar bestuurlijke reactie niet per aanbeveling gereageerd. Het dagelijks bestuur van Slotervaart heeft de volgende reactie gegeven op de aanbevelingen.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Wij hebben van het rapport kennisgenomen en speciaal van de met betrekking tot ons stadsdeel bekendgemaakte bevindingen. Uw opmerkingen zullen wij ter harte nemen en zo spoedig mogelijk meenemen in een verbetertraject.

Nawoord rekenkamer januari 2007

De rekenkamer heeft de reactie van het dagelijks bestuur van stadsdeel Slotervaart voor kennisname aangenomen. De rekenkamer zal het door het bestuur aangekondigde verbetertraject met belangstelling volgen.

Hieronder gaat de rekenkamer specifiek in op de uitvoering van de aanbevelingen door Slotervaart.

Aanbeveling 19 - Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.

Gezien het verschil in hoogte van de tarieven met de andere stadsdelen is hiervoor ruimte.

Stand van zaken maart 2009

Het stadsdeel heeft voor 2009 de tarieventabel vastgesteld volgens het voorstel van de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. Daarmee is deze aanbeveling achterhaald.

Onderstaande tabel laat zien dat deze wijziging van de tarieventabel voor Slotervaart leidt tot een verhoging van de bouwleges ten opzichte van 2006.

Tabel 4.12 - Vergelijking hoogte bouwleges 2006 en 2009 stadsdeel Slotervaart

Bouwsom	€ 10.000	€ 45.500	€ 130.000	€ 1.000.000	€ 5.000.000	€ 10.000.000
Bouwvergunning	Licht	Regulier				
Bouwleges 2006	€ 75	€ 683	€ 1.950	€ 15.000	€ 60.000	€ 120.000
Bouwleges 2009	€ 196	€ 1.047	€ 4.030	€ 25.000	€ 95.000	€ 190.000

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Slotervaart heeft zich aangesloten bij het voorstel van de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* om de legestarieven van de stadsdelen gelijk te maken. Hierdoor is de aanbeveling achterhaald. Voor Slotervaart heeft deze aansluiting ertoe geleid dat de tarieven voor de bouwvergunningen zijn verhoogd.

Aanbeveling 20 - Voer een intern uurtarief in en stel normtijden vast voor vooral de vergunningen voor kleinere bouwsommen.

Dit kan de sturing op de doelmatigheid van de uitvoering verbeteren.

Stand van zaken 2009

Stadsdeel Slotervaart heeft nog geen registratiesysteem waarin uurtarieven kunnen worden geregistreerd. Het stadsdeel verwijst naar de invoering van een nieuw registratiesysteem voor de bouwvergunningen waarin mogelijk wel uurtarieven kunnen worden verzorgd. Dit nieuwe registratiesysteem zal gelijktijdig door 7 stadsdelen worden geïmplementeerd. Het stadsdeel wacht af voor welk registratiesysteem wordt gekozen en of het mogelijk is hierin uurtarieven te registreren. Slotervaart neemt hierop zelf geen actie.

Tijdens een gesprek dat de rekenkamer heeft met een medewerker van het stadsdeel wordt naar voren gebracht dat het werken met normtijden voor bouwvergunningen niet nodig is. De medewerkers doen hun werk goed en de één is daarbij sneller dan een ander. Daarbij wordt door de medewerkers geen urenregistratie bijgehouden, waardoor niet gecontroleerd kan worden of de normtijden worden gerealiseerd. Het stadsdeel heeft daarom ook geen normtijden vastgesteld.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat stadsdeel Slotervaart deze aanbeveling niet heeft overgenomen.

Aanbeveling 21 - Laat de begroting en rekening voldoen aan de eisen aan het BBV.

Stand van zaken maart 2009

Stadsdeel Slotervaart heeft de paragraaf lokale heffingen vanaf de jaarrekening van 2006 aangepast aan de eisen uit de BBV.

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Slotervaart heeft deze aanbeveling uitgevoerd.

4.2.6 Zeeburg

De rekenkamer heeft in 2007 3 aanbevelingen gedaan voor stadsdeel Zeeburg.

Aanbeveling 22 - Overweeg de tarieven weer te laten stijgen om de kostendekkendheid te bevorderen.

Het stadsdeel krijgt daardoor wel extreem hoge tarieven.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

De aanbeveling vraagt een nader onderzoek.

Nawoord rekenkamer januari 2007

De rekenkamer zal een dergelijk onderzoek met belangstelling volgen.

Stand van zaken maart 2009

Voor 2009 heeft de stadsdeelraad ingestemd met aansluiting van de tarieventabel bij het voorstel van de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. Hierdoor is de aanbeveling van de rekenkamer achterhaald. Onderstaande tabel laat zien wat de gevolgen zijn voor de bouwleges van stadsdeel Zeeburg vergeleken met de tarieven voor 2006.

Tabel 4.13 - Hoogte bouwleges 2006 en 2009 stadsdeel Zeeburg

Bouwsom	€ 10.000	€ 45.500	€ 130.000	€ 1.000.000	€ 5.000.000	€ 10.000.000
Bouwvergunning	Licht	Regulier				
Bouwleges 2006	€ 250	€ 1.593	€ 3.750	€ 20.500	€ 80.500	€ 105.500
Bouwleges 2009	€ 196	€ 1.047	€ 4.030	€ 25.000	€ 95.000	€ 190.000

Uit de tabel blijkt dat de bouwleges in 2009 in stadsdeel Zeeburg voor lage bouwsommen (tot € 130.000) lager zijn dan in 2006. De bouwleges voor hogere bouwsommen (vanaf € 130.000) zijn hoger dan in 2006.

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Zeeburg heeft voor 2009 de tarieventabel vastgesteld zoals voorgesteld door de werkgroep *Vergelijkbare tarieven*. Hierdoor is deze aanbeveling achterhaald. Wel

zijn hierdoor de tarieven voor de bouwleges in Zeeburg deels hoger geworden en deels lager.

Het onderzoek waarnaar het dagelijks bestuur in haar reactie naar verwijst is niet uitgevoerd.

Aanbeveling 23 - Verhoog de kostendekkendheid door de kosten te beperken.
Dit betekent dat het stadsdeel doelmatiger zou moeten gaan werken. In vergelijking met andere stadsdelen is daarvoor beperkt ruimte. Wellicht bestaat de mogelijkheid om de kosten van inhuur te verminderen.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

De aanbeveling vraagt een nader onderzoek.

Nawoord rekenkamer januari 2007

De rekenkamer zal een dergelijk onderzoek met belangstelling volgen.

Stand van zaken maart 2009

In stadsdeel Zeeburg is het vinden van voldoende personeel een probleem bij een doelmatige werkwijze. Het stadsdeel heeft onvoldoende capaciteit, waardoor bouwinspecteurs worden ingehuurd. Voorheen huurde het stadsdeel capaciteit in via de Dienst Milieu en Bouwtoezicht. Dit is niet meer mogelijk. Nu wordt hiervoor gebruik gemaakt van een extern bureau om personeel in te huren.

Voor de automatisering van het bouwvergunningenproces maakt het stadsdeel nu gebruik van SVIS. Dit systeem biedt onvoldoende mogelijkheden voor het genereren van managementinformatie. In een samenwerkingsverband werd met 8 andere stadsdelen gewerkt aan een nieuw systeem voor het bouwvergunningenproces: VERSA. De ontwikkeling hiervan is gestopt. De stadsdelen starten nu met de aanbesteding van een bestaand systeem. De verwachting is dat dit per 1 oktober 2009 functioneert. Mogelijk leidt het gebruik van dit systeem tot een doelmatigere werkwijze.

Voor het bewaken van de voortgang van aanvragen bouwvergunningen maakt Zeeburg gebruik van een Excel bestand. Hierin houdt het stadsdeel onder andere de fatale termijn en de verschuldigde leges bij. Op de aansluiting van dit bestand met het financiële systeem worden jaarlijks door de ACAM en tussentijds door de afdeling BMO en de teamleider bouwvergunningen controles uitgevoerd. De bedoeling is dat met een nieuw automatiseringssysteem dit Excel bestand wordt vervangen.

Door de komst van de WABO op 1 januari 2010 wordt het stadsdeel gedwongen om kritisch naar de eigen werkprocessen te kijken en deze waar mogelijk efficiëntere maken.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat stadsdeel Zeeburg deze aanbeveling niet heeft uitgevoerd. Het onderzoek dat het dagelijks bestuur aankondigde in haar reactie is er niet gekomen. De kosten zijn de afgelopen jaren niet beperkt. De grote kostenpost voor de inhuur van personeel is er nog steeds. Dit wordt mede veroorzaakt door de krapte op de arbeidsmarkt voor bouwplantoetsers en bouwinspecteurs.

Aanbeveling 24 - Geef een aanduiding in de paragraaf over de lokale heffingen van de lokale lastendruk.

In deze paragraaf kan meer in het bijzonder worden ingegaan op de opbrengsten en kosten die in verband staan met bouwvergunningen.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Het dagelijks bestuur neemt deze aanbeveling direct over.

Nawoord rekenkamer januari 2007

Niet van toepassing.

Stand van zaken maart 2009

Stadsdeel Zeeburg heeft de paragraaf lokale heffingen nog niet aangepast aan de daaraan in de BBV gestelde eisen. Het stadsdeel zegt in 2009 te onderzoeken op welke wijze de vereiste aanduiding over de lokale lastendruk kan worden opgenomen in begrotingen (vanaf 2010) en jaarrekeningen (vanaf 2009).

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Zeeburg heeft deze aanbeveling nog niet uitgevoerd.

4.2.7 ZuiderAmstel

Aanbeveling 25 - Verbeter de administratieve organisatie voor wat betreft de bouwleges.

Hierdoor kan gericht gestuurd worden op doelmatigheid en kan goede verantwoordingsinformatie worden opgesteld.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Het dagelijks bestuur zegt dan ook deze aanbeveling te onderschrijven. Uitvoering van de aanbeveling is reeds gestart.

Daarnaast zegt het dagelijks bestuur dat reeds medio 2005 is onderkend dat de uitvoering van de administratieve organisatie nog niet op orde is. Er zijn maatregelen getroffen om deze administratie op orde te brengen. Daartoe is een nieuw workflow programma aangeschaft en in mei 2006 in gebruik genomen. Vanaf mei 2007 zal dit operationeel zijn voor alle te verlenen vergunningen. Door beter gebruik van het programma beschikken wij over een betere beheersing en administratie van het werkproces en kunnen er betrouwbare managementrapportages gemaakt worden.

Nawoord rekenkamer januari 2007

Geen specifiek nawoord van de rekenkamer op de reactie van het dagelijks bestuur.

Stand van zaken maart 2009

In Zuideramstel is een nieuw workflow management systeem: BWT4All operationeel. Met dit systeem kunnen, volgens het stadsdeel, goede managementrapportages

worden opgesteld. Zo wordt gecontroleerd op de doorlooptijden per vergunning, zodat de fatale termijnen worden gehaald en er geen vergunningen van rechtswege verleend hoeven te worden.

Daarnaast is een gecentraliseerd werkarchief gemaakt en zijn hiervoor nieuwe gebruiksafspraken gemaakt. De toepassing van deze afspraken worden intern geaudit. Hiervoor worden wekelijks steekproeven gedaan.

Ook zijn de vaste documenten, die gebruikt worden bij het verlenen van een bouwvergunningenproces, opnieuw beschreven en getoetst op juridische, vergunningtechnische en communicatieve juistheid en doelmatigheid.

Verder zijn op de administratie werkinstructies gemaakt van alle uitvoeringstaken voor adviesaanvragen en de financiële verwerking van de bouwleges voor de verleende bouwvergunningen.

Conclusie rekenkamer

Stadsdeel Zuideramstel heeft deze aanbeveling uitgevoerd.

Aanbeveling 26 - Voer een intern uurtarief in en stel normtijden vast voor vooral de vergunningen voor kleinere bouwsommen.

Dit kan de sturing op de doelmatigheid van de uitvoering verder vergroten.

Reactie dagelijks bestuur januari 2007

Het dagelijks bestuur onderschrijft deze aanbeveling. De aanbeveling voor het invoeren van een uurtarief en het instellen van normtijden is ook al in uitvoering.

Nawoord rekenkamer januari 2007

Geen specifiek nawoord van de rekenkamer op de reactie van het dagelijks bestuur op deze aanbeveling.

Stand van zaken maart 2009

Zuideramstel werkt niet met een intern uurtarief. Wel zijn er normtijden vastgesteld voor de afhandeling van de bouwvergunningen. Op basis van deze normtijden is een methode ontwikkeld waarmee de benodigde formatie kan worden bepaald. Met behulp van het workflowmanagement systeem BWT4All wordt gecontroleerd of de normtijden worden gerealiseerd.

Conclusie rekenkamer

De rekenkamer concludeert dat stadsdeel Zuideramstel deze aanbeveling deels heeft uitgevoerd.

5 Conclusie uitvoering aanbevelingen

Tabel 5.1 laat zien welke aanbevelingen door de dagelijks besturen zijn uitgevoerd.

Tabel 5.1 - Uitvoering van aanbevelingen - stand van zaken maart 2009

Aanbeveling	Bos en Lommer	De Baarsjes	Geuzenveld-Slotermeer	Oud-West	Slotervaart	Zeeburg	ZuiderAmstel
<i>Algemene aanbevelingen</i>							
1. Onderbouwing tarieven	√	√	√	√	√	√	√
2. Stel een egalisatiefonds in	√	-	√	-	#	√	-
3. Opbrengstenverevening	-	-	-	-	-	-	-
4. Pool van medewerkers	±	±	±	±	±	±	±
5. Uniforme kostentoerekening	√	±	√	±	√	±	±
<i>Stadsdeelspecifieke aanbevelingen</i>							
6. Bl: Verbeter de toerekening van de indirecte kosten	√						
7. Bl: Maak kruissubsidiëring inzichtelijk	-						
8. Bl: Stel een meerjarenbegroting op	-						
9. Bl: Pas de paragraaf lokale heffingen aan	√						
10. dB: Verbeter de administratieve organisatie omtrent de bouwleges		-					
11. dB: Overweeg een verhoging van de tarieven		*					
12. dB: Pas de paragraaf lokale heffingen aan.		±					
13. GS: Onderzoek de lage doelmatigheid			±				
14. GS: Overweeg een verhoging van de tarieven			*				
15. OW: Koppel de verschillende administraties				#			
16. OW: Verbeter de administratieve organisatie omtrent de bouwleges				±			
17. OW: Voer een goede registratie				±			
18. OW: Pas de paragraaf lokale heffingen aan.				-			
19. Sv: Overweeg een verhoging van de tarieven.					*		
20. Sv: Voor een intern uurtarief in en stel normtijden vast					-		
21. Sv: Pas de paragraaf lokale heffingen aan.					√		
22. Zb: Overweeg de tarieven te laten stijgen om de kostendekkendheid te bevorderen.						*	

Aanbeveling	Bos en Lommer	De Baarsjes	Geuzenveld-Slotermeer	Oud-West	Slotervaart	Zeeburg	ZuiderAmstel
23. Zb: Verhoog de kostendekkendheid door de kosten te beperken						-	
24. Zb: Pas de paragraaf lokale heffingen aan.						#	
25. Za: Verbeter de administratieve organisatie							√
26. Za: Voor een intern uurtarief in en stel normtijden vast							±
√ = aanbeveling is geheel of vrijwel geheel in uitvoering genomen ± = aanbeveling is deels in uitvoering genomen # = aanbeveling is nog niet in uitvoering maar het stadsdeel heeft wel de intentie om dit te doen. - = expliciet is aangegeven dat de aanbeveling niet in uitvoering zal worden genomen. * = aanbeveling is door nieuwe ontwikkelingen achterhaald.							

Van de aanbevelingen die door de stadsdelen gezamenlijk konden worden opgepakt zijn de aanbevelingen voor de onderbouwing van de tarieven en de uniforme kostentoekening het meest ver in uitvoering. Door het portefeuillehoudersoverleg financiën wordt toegezien op de uitvoering hiervan. De stadsdelen hebben besloten tot een uniformering van de tarieven, tenzij stadsdelen op grond van specifieke argumenten hiervan willen afwijken.

De rekenkamer merkt hierbij op dat hij niet heeft uitgesproken dat het nodig was de tarieven te uniformeren; een betere onderbouwing van de tarieven had ook op andere manieren kunnen worden bereikt. De stadsdelen hebben door hun besluiten gekozen voor uniforme tarieven en gestandaardiseerde kostentoekening. Zij lijken ook te gaan kiezen voor maximaal 100% kostendekkendheid voor bouwleges. De rekenkamer wijst er op dat het onder deze voorwaarden voor een stadsdeel niet loont om goedkoper bouwvergunningen te gaan produceren dan andere stadsdelen. Immers, goedkoper werken dan anderen leidt bij een uniform tarief tot meer dan 100% kostendekkendheid en dat mag niet. Daarmee staat er een premie op (relatieve) ondoelmatigheid, tenzij een stadsdeel op grond hiervan mag afwijken van de uniforme tariventabel en een lager tarief invoert.

Voor het instellen van een egalisatiefonds heeft de werkgroep *Vergelijkbare tarieven* een voorstel gedaan om dit in alle stadsdelen in te voeren. Door het portefeuillehoudersoverleg financiën is besloten dit voorstel niet over te nemen.

Door de Dienst Milieu en Bouwtoezicht is een project gestart om BWT-personeel te werven dat kan worden ingezet in de gehele stad. Hiermee wordt ook gewerkt aan de vierde aanbeveling.

De aanbeveling om de fluctuaties in opbrengsten op te vangen door verevening in te voeren tussen de stadsdelen wordt niet uitgevoerd.

Kortom van de 5 aanbevelingen zijn 4 volledig of deels uitgevoerd en 1 aanbeveling is door de stadsdelen niet overgenomen.

De rekenkamer constateert dat van de aanbevelingen die specifiek voor de stadsdelen gelden vooral de aanbevelingen om de administratieve organisatie te verbeteren niet of deels zijn opgevolgd (de Baarsjes, Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West en Slotervaart). Uitzondering hierop is stadsdeel Zuideramstel, daar is de administratieve organisatie aanzienlijk verbeterd. Ook is de aanbeveling om de lokale lastendruk in de programmabegrotingen op te nemen niet in alle gevallen opgevolgd (de Baarsjes, Oud-West en Zeeburg).

6 Bestuurlijke reacties en nawoord

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam verzond een conceptrapport van dit onderzoek op 19 mei 2009 aan de dagelijks besturen van de stadsdelen en het portefeuillehouders-overleg Financiën met het verzoek voor 2 juni 2009 te reageren op de conclusies in het rapport. De rekenkamer heeft van de dagelijks besturen van De Baarsjes en Oud-West, alsmede van het portefeuillehoudersoverleg Financiën een schriftelijke reactie ontvangen binnen de gestelde termijn. Het dagelijks bestuur van Slotervaart heeft de rekenkamer laten weten dat het geen reden zag om te reageren. De rekenkamer heeft geen reactie ontvangen van de dagelijks besturen van Bos en Lommer, Geuzenveld-Slotermeer, Zeeburg en Zuideramstel. Indien de rekenkamer die reactie ontvangt vóór de datum van publicatie (d.d. 12 juni 2009) zal zij deze separaat met de publicatie uitbrengen.

6.1 Bestuurlijke reacties

6.1.1 Reactie dagelijks bestuur De Baarsjes

Met deze brief willen wij uw conceptrapport *Vervolgonderzoek Tarieven voor burger en ondernemer* van ons bestuurlijk wederhoor voorzien.

In de hoofdstukken 2 en 3 wordt teruggegrepen op het oorspronkelijke rapport uit 2007 en de behandeling daarvan door de stadsdeelraden en het portefeuillehouderoverleg financiën. Ons wederhoor beperkt zich dan ook tot de hoofdstukken 4 en 5 van het vervolgonderzoek.

Wij delen de conclusie, dat de aanbeveling voor onderbouwing van de hoogte van de tarieven bouwleges (aanbeveling 1, pagina 41) uitgevoerd is.

Wij zijn geen voorstander van een egalisatiefonds (aanbeveling 2, pagina 44). Ook tijdens het portefeuillehouderoverleg financiën op 6 mei is geen overeenstemming bereikt over de invoering van een dergelijke reserve bij alle stadsdelen.

In tegenstelling tot de conclusie bij aanbeveling 5 aangaande de Uniforme kostentoekening handelt het stadsdeel overeenkomstig de afspraak uit de werkgroep uniforme en transparante tarieven waarbij aan de stadsdelen de keuze is gelaten om in de begroting voor 2009 of 2010 de uniforme kostentoekening toe te passen.

Stadsdeel De Baarsjes heeft gekozen voor 2010 en is nu doende de afspraak over de uniforme kostentoekening na te komen met ingang van de begroting 2010.

Overigens is op pagina 48 al aangegeven dat wij voorstander zijn van het uniformer maken van de toerekening van indirecte kosten (Tabel 4.7).

De stand van zaken bij de aanbevelingen voor Stadsdeel De Baarsjes geeft aanleiding voor de volgende opmerkingen.

Het actualiseren van het bestaande procesverloop en werkwijzen is een continu proces. In de afgelopen periode is het vergunningaanvraag/-administratiesysteem verbeterd, waardoor de afgehandelde processtappen transparant zijn en meetmomenten op onder andere tijdigheid kunnen worden gemonitord. Eén en ander is in tegenstelling met de geschetste stand van zaken bij aanbeveling 10 (op pagina 55).

Uw kamer concludeert verder (pagina 55) dat ‘een goede tijdregistratie van de verrichte werkzaamheden per medewerker per vergunning niet is gerealiseerd’. Wij herkennen uw conclusie maar ons standpunt over het tijdschrijven voor bij voorbeeld vergunningen is de afgelopen twee jaar ongewijzigd gebleven, te weten: *tijdschrijven is geen instrument met toegevoegde waarde voor een afdeling die zich alleen met het verlenen van vergunningen bezig houdt en de ervaring dat tijdschrijven in een kleine organisatie als de onze kostenverhogend werkt.*

Uw conclusie dat *de aanbeveling om de administratieve organisatie van het bouwvergunningenproces te verbeteren nog niet is uitgevoerd*, delen wij niet. Er is wel degelijk sprake van verbeteringen

Een onlangs uitgevoerde interne audit heeft duidelijk gemaakt dat de administratie van verleende bouwvergunningen goed aansluit op de financiële administratie waarmee het deel van de AO voor wat betreft de bouwleges grotendeels op orde is

In de begroting 2010 zal meer aandacht worden besteed aan de paragraaf over de lokale heffingen zoals is aangegeven in aanbeveling 12 (pagina 56).

6.1.2 Reactie dagelijks bestuur Oud-West

Het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Oud-West maakt graag gebruik van de mogelijkheid van wederhoor die u aanbiedt in uw brief van 19 mei 2009 over uw conceptrapport Vervolgonderzoek Tarieven voor Burger en Ondernemer.

Wij zijn verheugd dat u positief oordeelt over de uitvoering van uw aanbevelingen aan de stadsdelen gezamenlijk en die aan stadsdeel Oud-West. Wij nemen er nota van dat u van mening bent dat niet alle aanbevelingen zijn uitgevoerd zoals u die had bedoeld. De stadsdelen hebben in het project Vergelijkbare tarieven laten zien uw aanbevelingen serieus te nemen. De deelraden hebben op een aantal punten andere consequenties getrokken uit uw aanbevelingen. Het DB van stadsdeel Oud-West is van mening dat met de besluitvorming in 2008 over de Vergelijkbare tarieven de deelraden hebben laten zien uw aanbevelingen zeer serieus te nemen.

U heeft in uw rapport in 2007 vier aanbevelingen gedaan aan stadsdeel Oud-West. Drie daarvan gaan over de bedrijfsvoering. De vierde gaat over de inhoud van een paragraaf uit de programmabegroting, de paragraaf Lokale lasten, zoals de deelraad die heeft vastgesteld tot nu toe.

Op deze aanbevelingen willen wij hierbij graag nog een bestuurlijke reactie toevoegen. In uw beschrijving van de Stand van zaken bij de aanbevelingen 15, 16 en 17 op de pagina's 59 e.v. schrijft u dat het stadsdeel nog gedifferentieerder tijd zou moeten laten schrijven nl. op de verschillende typen bouwvergunningen. Wij zijn geen voorstander van het zo gedetailleerd schrijven van tijd, zeker niet omdat in het project Vergelijkbare tarieven de gegevens van de kosten (inclusief de via de uren toegeschreven overhead naar bijvoorbeeld de producten bouwvergunningen of sloopvergunningen) worden verzameld op dit niveau. In het overleg met de portefeuillehouders Financiën zal Oud-West dit punt aan de orde stellen. Wij vatten dit advies van uw kant dus op als een advies aan alle stadsdelen en niet specifiek aan Oud-West.

Wij zijn er voorstander van om in gezamenlijkheid hier een standpunt over in te nemen. Overigens kunnen wij uw constatering dat de aanbevelingen 16 en 17 slechts gedeeltelijk zijn uitgevoerd niet helemaal rijmen met uw constatering op pagina 50, dat “Stadsdeel Oud-West als enige ..wel in staat is om de kosten per legesgroep zichtbaar te maken”.

Overigens wijzen wij erop dat in de tabel op pagina 50 er een fout staat bij Oud-West. Ons stadsdeel gebruikt al jaren de kostenplaatsmethode als kostenverdeelssystematiek.

Op pagina 62 schrijft u dat u over de kwaliteit van de(ze) urenregistratie geen duidelijkheid heeft gekregen.

Wij zijn van mening dat deze opmerking geen basis vindt in uw rapport. Wij vragen ons af waar dat uit zou moeten blijken. Op die vraag uit de ambtelijke reactie is geen antwoord van u ontvangen. Wij stellen het op prijs als u deze uitspraak ofwel achterwege laat in uw definitieve rapport ofwel beter onderbouwt. In dat laatste geval zouden wij ook beter weten wat er aan verbeterd kan worden.

Over de door u geschetste Stand van zaken bij aanbeveling 18 over de invulling van de paragraaf Lokale lasten, missen wij echt een goede samenvatting van ons standpunt. Overigens geldt ook hier dat niet alleen tussen u en stadsdeel Oud-West een meningsverschil aanwezig is maar dat dit ook voor andere stadsdelen geldt. Ook dit punt nemen wij mee naar het portefeuillehoudersoverleg Financiën. Een gezamenlijk advies van de portefeuillehouders aan de deelraden vinden wij te verkiezen boven individuele standpunten. Het mag duidelijk zijn dat uiteindelijk de deelraad de paragraaf vaststelt en niet het DB.

Stadsdeel Oud-West is van mening wel te voldoen aan deze aanbeveling. In de paragraaf Lokale lasten wordt een beeld geschetst van de Lokale lasten voor de burgers en ondernemers in Oud-West. De deelraad van Oud-West heeft tot nu toe geen behoefte gevoeld om hierin verandering te brengen en is daartoe ook niet verplicht. Het stadsdeel Oud-West heeft een keuze gemaakt uit twee varianten die vaak voorkomen. In de door het stadsdeel gekozen variant wordt de ontwikkeling van de lastendruk beschreven door aan te geven met welk indexeringspercentage de tarieven stijgen of dalen en welke uitzonderingen daarop gemaakt (gaan) worden bij het later te nemen tarievenbesluit van de (deel)raad met een onderbouwing in hoofdlijnen. Al bij de Voorjaarsnota stelt de deelraad het indexeringspercentage vast. In de paragraaf in de begroting wordt de stijging of daling van elk type tarief verder toegelicht. Het stadsdeel kiest niet voor de andere variant die u voorstaat, namelijk het in de paragraaf lokale heffingen vergelijken van tarieven met andere stadsdelen (in het geval van een stadsdeel het meest relevant) of gemeenten. Deze variant heeft het stadsdeel niet gekozen om de simpele reden dat de gegevens van de andere stadsdelen pas bekend zijn als onze begroting of onze rekening al is vastgesteld. Inmiddels is in de nota bij de besluitvorming over het mee gaan doen aan een uniforme tarieventabel, zo'n overzicht verstrekt. Nu de uniforme tarieventabel er is, heeft een vergelijking tussen de stadsdelen in de paragraaf lokale heffingen geen zin meer. Bij het voorstel voor de

vaststelling van de tarieven in de deelraad is en wordt voor zover daar informatie over is, aan de deelraad inzicht gegeven in de tariefvoorstellen van de andere stadsdelen. Overigens is het vermeldenswaardig dat het bij een stadsdeel gaat om een beperkt aantal tarieven en dus een deel van de lokale lastendruk. Immers de centrale stad bepaalt een ander flink deel van de tarieven. De deelraad krijgt derhalve so-wie-so geen totaalbeeld van de ontwikkeling van de lastendruk in de eigen begroting gepresenteerd.

6.1.3 Reactie portefeuillehoudersoverleg Financiën

Graag maken wij gebruik van de gelegenheid die u aan de gezamenlijke portefeuillehouders financiën biedt om in het kader van het bestuurlijk wederhoor te reageren op uw Vervolgonderzoek Tarieven voor burger en ondernemer Conceptrapport 19 mei 2009. In deze reactie gaan wij in op de aanbevelingen die voor de stadsdelen gezamenlijk gelden. Daarnaast kan ieder dagelijks bestuur afzonderlijk reageren op de stadsdeelspecifieke conclusies en aanbevelingen.

Uw oorspronkelijke rapport was een belangrijke aanleiding voor stadsdelen om onderzoek te doen naar de mogelijkheden tot uniforming van de legestarieven. het initiatief werd tevens ingegeven door maatschappelijke reacties van onbegrip op verschillen in tariefhoogte en op het ontbreken van een verklaring daarvoor.

Met u constateren wij dat uw aanbevelingen voortvarend zijn opgepakt. de legestabellen die door de stadsdelen 2009 worden gehanteerd komen naar productindeling, gehanteerde omschrijvingen en tarieven in sterke mate met elkaar overeen. Mijn menen hiermee een verbeterslag te hebben gemaakt in de dienstverlening die wij burgers en ondernemers bieden.

Gekozen is voor een uniforme kostentoerekening (gehanteerde verdeelsleutels voor indirecte kosten en gehanteerde kostendragers). Daarmee is de administratieve basis gelegd voor een betere vergelijkbaarheid van de stadsdelen naar mate van kostendekkendheid en efficiency.

Het effect van de uniforming van tarieven is nog niet in zijn volledige reikwijdte te overzien. Het is niet gewenst dat er een opwaartse druk op de tarieven gaat ontstaan. Het is ook niet gewenst dat er stadsdelen zijn die vanwege de bestuurlijke afspraken in de financiële problemen komen. De ontwikkeling van de kostendekkendheid in de jaren 2009, 2010 en 2011 worden gevolgd en geëvalueerd om na te gaan of hierover bestuurlijk nadere afspraken moeten worden gemaakt.

Vooralsnog worden de clusters bouwleges, burgerzaken leges en overige tarieven door de stadsdelen niet als aparte clusters beschouwd, die ieder voor zich maximaal kostendekkend mogen zijn. Wij delen uw inschatting niet dat vanuit het uniformen van tarieven een negatieve invloed uitgaat op het streven naar doelmatigheid. U veronderstelt – op pagina 70 – dat wanneer een stadsdeel voor de bouwvergunningen meer dan kostendekkende tarieven in rekening mag brengen, dit leidt tot

efficiencyverbetering bij dit stadsdeel. Wij kunnen u daar niet volgen. Wij gaan er vanuit dat in transparantie en vergelijkbaarheid een sterke prikkel leveren om te streven naar meer efficiency.

Zoals gezegd zullen wij de impact van de uniformiteit op de mate van kostendekkendheid jaarlijks evalueren. Daarnaast geldt dat voor de bouwleges de stadsdelen een afwijkende tariefhoogte kunnen vaststellen, binnen een bandbreedte van 30% in 2009, 20% in 2010 en 10% vanaf 2011.¹² Verder kunnen de fluctuaties in de bouwleges tussen de jaren nogal fors kunnen zijn. Daarom zal bij de evaluatie van de bouwleges een meerjarig perspectief worden gehanteerd.

Resumerend delen wij u mee:

Wij delen uw conclusie dat de stadsdelen uw conclusie voortvarend te hand hebben genomen voor zover die onderschreven zijn.

De voorgestelde verevening van opbrengsten tussen stadsdelen hebben wij beoordeeld als een te grote aantasting van de autonomie van de stadsdelen. Uw gedachte:

“De rekenkamer denkt dat hiermee wordt bedoeld dat (de meeste) stadsdelen niet bereid zijn om relatief grote opbrengsten (bijvoorbeeld uit grote bouwprojecten) met andere te delen”. is naar ons oordeel op basis van uw onderzoek niet te onderbouwen. Wij geven u in overweging deze uit de eindrapportage te verwijderen.

6.2 Nawoord

6.2.1 Dagelijks bestuur De Baarsjes

De rekenkamer dankt het dagelijks bestuur voor zijn reactie op de conclusies van het rapport. De rekenkamer is verheugd dat het dagelijks bestuur zich herkent in de door de rekenkamer gemaakte conclusies over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

Het dagelijks bestuur merkt in zijn reactie op geen voorstander te blijven van het instellen van een egalisatiefonds. De rekenkamer neemt hiervan kennis en betreurt het dat het portefeuillehoudersoverleg financiën geen overeenstemming over het instellen van een dergelijk fonds heeft bereikt, conform het voorstel daartoe van de stuurgroep tarieven.

Het dagelijks bestuur stelt verder dat het bij zijn opvatting blijft dat tijdschrijven geen instrument van toegevoegde waarde is voor een afdeling die zich alleen met het verlenen van vergunningen bezig houdt en in een kleine organisatie kostenverhogend werkt. De rekenkamer neemt kennis van de uitkomsten van de interne audit, die in opdracht van het dagelijks bestuur is uitgevoerd, maar blijft van mening dat een goede tijdregistratie nodig is voor een juiste kostentoekening aan producten of tarieven en kan bijdragen aan een doelmatiger werkwijze.

¹² Hiernaast is de wettelijke regeling van kracht dat het geheel van de tarieven binnen een legesvordering maximaal 100% kostendekkend mogen zijn binnen de begroting.

6.2.2 Dagelijks bestuur Oud-West

De rekenkamer dankt het dagelijks bestuur voor zijn uitvoerige reactie op de conclusies van het rapport. De rekenkamer is tevreden dat het dagelijks bestuur instemt met de positieve oordelen die de rekenkamer geeft en ervan nota neemt dat de rekenkamer van mening is dat niet alle aanbevelingen zijn uitgevoerd.

In zijn reactie geeft het dagelijks bestuur aan dat het geen voorstander is van gedetailleerd tijdschrijven zoals voorgestaan door de rekenkamer. Het dagelijks bestuur vat deze aanbeveling van de rekenkamer op als een advies aan alle stadsdelen en wil dit punt daarom aan de orde stellen in het portefeuillehoudersoverleg financiën. De rekenkamer heeft waardering voor dit initiatief en wacht met belangstelling op de uitkomst ervan.

Het dagelijks bestuur zegt verder dat de opmerking van de rekenkamer dat er geen duidelijkheid is over de kwaliteit van de urenregistratie geen basis vindt in het rapport. De rekenkamer vindt echter dat er hiervoor wel een basis is omdat zij in dit vervolgonderzoek constateert dat het stadsdeel stelt uren te registreren op type bouwvergunning, maar geen kosten kan berekenen op ditzelfde niveau. De rekenkamer kan dit niet met elkaar rijmen: bij een goede urenregistratie moet het stadsdeel hiertoe wel in staat zijn.

Ten aanzien van de aanbeveling over de invulling van de paragraaf lokale lasten merkt het dagelijks bestuur op dat de rekenkamer geen goede samenvatting geeft van het standpunt van het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur meent wel te voldoen aan de aanbeveling over de paragraaf lokale lasten. Het bestuur verwijst hiervoor naar het gebruik van het indexeringspercentage in deze paragraaf. De rekenkamer blijft van mening dat hiermee de aanbeveling niet is uitgevoerd, omdat de rekenkamer meent dat op grond van het BBV door een gemeente inzage moet worden gegeven in de daadwerkelijke tarieven en de daaruit voortvloeiende lastendruk voor de burger. De gemeente of het stadsdeel kan niet volstaan met het weergeven van het indexeringspercentage. Het dagelijks bestuur geeft aan ook dit punt te willen voorleggen aan het portefeuillehoudersoverleg financiën. De rekenkamer waardeert dit en wacht met belangstelling de uitkomst ervan af.

6.2.3 Portefeuillehoudersoverleg Financiën

De rekenkamer dankt het portefeuillehoudersoverleg Financiën voor zijn reactie op de conclusies van het rapport. De rekenkamer is verheugd dat de portefeuillehouders het grote lijnen eens zijn met de constatering, die de rekenkamer over de uitvoering van de aanbevelingen doet.

In hun reactie maken de portefeuillehouders nog een aantal kanttekeningen bij de conclusies. Zij geven aan dat het effect van de uniformering op de tarieven nog niet in zijn volledige reikwijdte is te overzien, maar dat het niet gewenst is dat er een opwaartse druk op de tarieven gaat ontstaan. De portefeuillehouders vinden het overigens ook niet gewenst dat er stadsdelen vanwege de bestuurlijke afspraken in financiële problemen komen. De portefeuillehouders geven aan dat de ontwikkeling van de kostendekkendheid van de tarieven in 2009, 2010 en 2011 zal worden gevolgd en geëvalueerd. De rekenkamer juicht dit toe.

De portefeuillehouders begrijpen niet waarom er volgens de rekenkamer door de gemaakte afspraken een premie komt te staan op (relatieve) ondoelmatigheid. De rekenkamer herhaalt dat zij niet heeft uitgesproken dat de tarieven moesten worden geüniformeerd. De rekenkamer wil nog eens benadrukken dat er een dilemma kan ontstaan uitgaande van uniforme tarieven die gebaseerd zijn op 100% kostendekkendheid. Als een stadsdeel in die situatie goedkoper werkt (door kostenreductie) dan andere stadsdelen, levert dit een kostendekkendheid op voor dit stadsdeel van meer dan 100%, wat in principe niet mag. Als mogelijke oplossing ziet de rekenkamer om efficiency op te nemen als argument voor de bandbreedte van 10%, die stadsdelen mogen afwijken van het gemeenschappelijke tarief.

Bijlage 1 Gesprekken

Stadsdeel	Naam	Functie
Bos en Lommer	Kees van der Plas	Coördinator Planning & Control
De Baarsjes	Eduard Cornet	Controller
Geuzenveld-Slotermeer	Rob van der Heijden	Afdelingsmanager Vergunningen & Handhaving
	Rob Bakker	Beleidsadviseur Planning & Control
Noord	Simon Olthof	Ambtelijk contactpersoon portefeuillehoudersoverleg financiën
Oud-West	Edo Tichelaar	Directeur directie concern
	Antoinette Geelhoed	Manager afdeling control / organisatieadviseur
Slotervaart	Joannes van Deutekom	Afdelingshoofd bouw- en woningtoezicht
	Ivar Schreurs	Coördinator vergunningen
Zeeburg	Rene van Sprang	Projectleider dienstverlening
	Joepe Geurts	Controller
Zuideramstel	Dideric Immink	Manager dienstverlening

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl